

2018

Jaarverslag

de Vereende / schade-en
verzekeringswerken

3 / Personalia Raad van Commissarissen/Directie

4 / Bericht van de Raad van Commissarissen

7 / Inleiding

8 / Ontwikkelingen 2018

14 / Resultaten en Vermogen

16 / Governance

20 / Risicomanagement

24 / Vooruitzichten 2019

26 / Jaarrekening

/ Personalia Bestuur

/ **W.H. Steenpoorte**, voorzitter

/ **M.G. Delfos**

/ **S.H.A. Kernkamp**

/ Personalia Directie

/ **I.A. Visscher**

/ **H.C.J. Ettema** vanaf 11 maart 2019.
Tot 1 april 2019 N.J.M. Barendse

/ Bericht van de Raad van Commissarissen over 2018

Het jaar 2018 was voor de Vereende een jaar met veel ontwikkelingen. De RvC heeft samen met de directie in dit jaar aandacht besteed aan de actuele bewegingen op de schademarkt, de voortgang van interne projecten en het versterken van de organisatie van de Vereende.

De Vereende is inmiddels een gekende partij in de verzekeringsmarkt voor het verzekeren van bijzondere risico's en heeft een brede vangnetfunctie in de markt. Hiermee geeft de Vereende op een positieve manier invulling aan haar missie waar de maatschappelijke rol centraal staat. De resultaten van schadeverzekeraars in Nederland zijn een aantal jaren niet goed geweest. Dit heeft geleid tot een sterke beweging waarbij collega verzekeraars steeds kritischer zijn gaan kijken naar hun core business en tariefstelling. Hiermee is het aantal klantgroepen dat niet meer te verzekeren is bij reguliere verzekeraars aanzienlijk toegenomen. Een deel van deze risico's heeft zich bij De Vereende gemeld. Hierdoor is de Vereende, als vangnetverzekeraar, sterk gegroeid en dit heeft grote impact gehad op de rentabiliteit en solvabiliteit van de Vereende.

De RvC heeft gedurende 2017 en 2018 meermalen gesproken over de actuele ontwikkeling van premies, schade, resultaat en solvabiliteit. Dit betekende dat de directie in 2017 en in 2018 meermalen heeft moeten ingrijpen in het premieniveau, de acceptatiecriteria en het herverzekeringsarrangement teneinde de kapitalisatie van de Vereende binnen de gestelde risk-appetite te kunnen houden.

Terugkijkend op 2018 en ons jaarresultaat beoordelend is de RvC tevreden dat de directie de stevige maatregelen heeft voorgesteld en doorgevoerd; hiermee is de kerntaak van de Vereende (het zijn van een financieel stabiele 'vangnetverzekeraar') overleefd gebleven. De ontwikkeling van het resultaat is echter nog pril en ook 2019 zal van directie en RvC intensieve aandacht vragen.

Tweede belangrijkaandachtsgebied is de interne automatisering van de Vereende. Was het originele doel om medio 2018 het DECA project afgerond te hebben, dan moeten we constateren dat dit doel niet -volledig- gehaald is. Onder andere de extra ingrepen die we hebben moeten doen in de premie en voorwaarden in de lopende portefeuille hebben gemaakt dat het project is vertraagd. De verwachting is nu dat DECA voor de zomer 2019 wordt afgerond. Momenteel vinden de proefconversies plaats.

De Vereende heeft net als alle verzekeraars in 2018 te maken gehad met het verder operationaliseren van balans en risico sturing in de Solvency 2 wereld. Ook zijn veel rapportages verder geprofessionaliseerd en geoperationaliseerd, om in 2019 de Solvency 2 rapportages sneller te kunnen opleveren. In 2018 is gebruik gemaakt van externe ondersteuning om de berekeningen te laten valideren. Op basis hiervan is door de directie voorgesteld op onderdelen het Solvency beleid te herzien.

Het vernieuwde HR-beleid is door de in 2017 aangestelde HR-manager toegelicht aan de RvC tijdens de septembervergadering. Hierbij is onder andere stilgestaan bij het leiderschapsonwikkelingsprogramma.

De RvC heeft samen met de directie gekeken naar de huidige verdeling van de aandelen van de Vereende onder de verzekeraars in Nederland en geconstateerd dat deze verdeling momenteel voldoet, echter dat hier mogelijk bij verdere consolidatie in de Nederlandse verzekeringsmarkt ongewenste bijeffecten kunnen ontstaan. Naar aanleiding hiervan heeft de RvC inmiddels stappen gezet om zich te oriënteren op het herschikken van de aandelenverhouding.

In 2018 zijn heeft de heer N. Barendse (CFRO van De Vereende) besloten om zijn carrière buiten de Vereende voort te zetten. Hij verlaat de organisatie per 1 april 2019. De RvC is de heer Barendse dankbaar voor zijn goede inzet voor de Vereende en wenst de heer Barendse veel succes toe in zijn verdere loopbaan.

De Raad van Commissarissen van de Vereende wordt gevormd door de heren W.H. Steenpoorte (voorzitter), M.G. Delfos en S.H.A. Kernkamp. In 2018 heeft geen wijziging in de samenstelling van de Raad plaatsgevonden. De Raad van Commissarissen heeft een risico-, audit en een remuneratiecommissie ingesteld. De commissies bestaan uit de voltallige Raad.

Ook is een benoemingscommissie ten behoeve van de benoeming van de directieleden ingesteld waarbij in de commissie naast een tweetal leden uit de Raad van Commissarissen ook de voorzitter van het Bestuur van het Waarborgfonds Motorverkeer zitting heeft.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen vergaderde in het verslagjaar vier maal. Tussentijds vonden enkele telefonische overleggen plaats, die in het teken stonden van de resultaten, de solvabiliteitsontwikkeling en de voortgang op DECA. Daarnaast heeft de directie op regelmatige basis overleg gevoerd met de voorzitter van de RvC. In de vergaderingen kwamen onder meer het compliance- en riskmanagementjaarrapport, herverzekering, begroting en jaarplan 2019 aan de orde. In 2018 is veel aandacht besteed aan het volgen van het rendement en de solvabiliteit en de verwachtingen hiervan naar de komende jaren.

Daarnaast werd de uitbesteding van het management en de operationele werkzaamheden door het Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars aan de Vereende besproken, waarbij in het bijzonder aandacht werd besteed aan governance- en risico-aspecten. De voltallige Raad heeft gesproken met een afvaardiging van het Bestuur van het Waarborgfonds en het Nederlands Bureau. De voorzitter van de RvC heeft gesproken met een delegatie van de Ondernemingsraad van de Vereende.

In de risicocommissie is gesproken over de risicobeoordeling, risicobereidheid van de vennootschap en over de wijze waarop de risico's worden beheerst, met name gezien in het licht van de nieuwe Solvency 2 kaders.

In zijn hoedanigheid van auditcommissie heeft de Raad met de externe accountant gesproken over zijn controlewerkzaamheden, het accountantsrapport, de jaarrekening en het jaarverslag. Ook met de interne auditor is gesproken over de uit te voeren controlewerkzaamheden, de bevindingen en de opvolging hiervan. Binnen de remuneratiecommissie heeft de Raad van Commissarissen plannings- en beoordelingsgesprekken gevoerd met de Directie en de beloning van de Directie vastgesteld.

Jaarrekening

De Raad van Commissarissen heeft de jaarrekening 2018 in zijn vergadering van 10 april 2019 besproken. Op grond van eigen onderzoek en de verklaring van de controlerend accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., is de jaarrekening goedgekeurd. De Raad van Commissarissen adviseert de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de jaarrekening conform de opstelling van de directie vast te stellen.

Tot slot

De Raad is de directie en de medewerkers zeer erkentelijk voor de geleverde inspanningen. De Raad stelt met tevredenheid vast dat de Vereende haar nieuw gedefinieerde plaats in de markt blijft innemen en gemakkelijk wordt gevonden als verzekeraar van bijzondere risico's, en als organisatie die oplossingen biedt voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche. Aandachtspunt blijft het herstel naar de rendements- en solvabiliteitseisen die aan een solide verzekeringsmaatschappij mogen worden gesteld.

Rijswijk 10 april 2019

W. H. Steenpoorte, voorzitter

M.G. Delfos

S.H.A. Kernkamp

/ Inleiding

Verzekerbaarheid is momenteel een belangrijk thema in de verzekeringsmarkt. Minder aantrekkelijke, nieuwe of bewerkelijke risico's vinden minder dan voorheen gemakkelijk onderdak bij verzekeraars. Juist op dit terrein speelt de Vereende een belangrijke rol als verzekeraar van bijzondere risico's.

De activiteiten van de Vereende bestaan uit het bieden van verzekeringsoplossingen voor bijzondere risico's, beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen, het managen van verzekeringspools zoals de Atoompool, de milieupool en de NHT en het voeren van het management over het Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars (Nederlands Bureau). Door de activiteiten heen is een duidelijke rode draad te herkennen: het gaat om bijzonder risico's en schades. We gaan ver in het zoeken naar oplossingen. We zijn vangnet en kraamkamer en vervullen daarmee een belangrijke maatschappelijke rol. Binnen de verzekeringsbranche hebben wij een unieke positie. Wij zijn er trots op dat wij bij het invullen van de solidariteitsgedachte in de verzekeringsbranche steeds nadrukkelijker gevraagd worden hier een sleutelrol in te spelen.

In 2018 is het premievolume van de verzekeringsportefeuille van de Vereende wederom fors toegenomen met bijna 30%. Veel aandacht is uitgegaan naar het managen van deze groei, zowel in operationele zin met het op peil houden van de klanttevredenheid, als in financiële zin met het op peil brengen van de winstgevendheid en de solvabiliteit.

Stevige premieverhogingen bleken noodzakelijk, naast kostenbeheersing en het herzien van bepaalde herverzekeringsarrangementen.

De inspanningen hebben geleid tot het herstel van het resultaat van de Vereende. Het verlies van 2017 is omgebogen naar een positief resultaat van €2,0 miljoen. De solvabiliteit is gestegen van 134% naar 144%, waarmee het gewenste niveau van 150% weer in zicht is.

Naast intensieve aandacht voor herstel van het rendement en de solvabiliteit hebben ook in 2018 weer de relevantie van onze missie 'oplossingen bieden voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche' kunnen laten zien. Assurantieadviseurs weten steeds beter de weg naar de Vereende te vinden en wij vervulden een actieve rol in voor ons relevante marktdossiers, zoals 'Klimaat' en 'Verzekerbaarheid'.

Wij kijken met gepaste tevredenheid terug op 2018. In de vooruitblik over 2018 gaven wij al aan dat wij voor een lastige balanceer act stonden. De mooie scores op het gebied van klanttevredenheid, de sterk stijgende omzet in combinatie met fors verbeterde financiële ratio's bevestigen ons gevoel dat we door moeten op de ingeslagen weg.

Wij beseffen dat een goede invulling van onze maatschappelijke rol in combinatie met de gewenste financiële stabiliteit ook in 2019 voor iedereen die bij de Vereende betrokken is de nodige uitdagingen met zich mee zal brengen. Wij bedanken alle betrokkenen voor hun inzet in 2018 en gaan er vanuit dat we ook in 2019 weer op hen kunnen rekenen.

Rijswijk, 10 april 2019

Harmen Ettema

Ingrid Visscher

De verzekeringsportefeuille van de Vereende

De verzekeringsportefeuille van de Vereende is onder te verdelen in twee delen: de BAVAM-portefeuille en de portefeuille van producten die via assurantieadviseurs worden geadviseerd (intermediaire portefeuille).

BAVAM

De BAVAM-premieportefeuille is nagenoeg stabiel. De premiestand van de portefeuille is aan het einde van 2018 op hetzelfde niveau als begin 2018. Het aantal polissen is in 2018 met 3% afgenomen.

In 2018 zijn wij van start gegaan met een uitgebreide analyse van onze BAVAM-portefeuille. De komende periode gaan wij met deze uitkomsten aan de slag om product, prijs en voorwaarden te actualiseren. Daarnaast kijken wij naar de stappen die wij willen zetten om onze positie in de markt verder vorm te geven.

Intermediaire portefeuille

De intermediaire portefeuille is fors gegroeid in 2018. De premiestand van de portefeuille is op 1 januari 2019 ruim 42% toegenomen ten opzichte van 1 januari 2018. Dat is grotendeels te verklaren door de premieverhogingen op 1 januari 2018 en op 1 mei 2018. Daarnaast is het aantal polissen in 2018 met ruim 8% toegenomen.

De toename van het aantal polissen komt vooral door taxi's (stijging van 74%), aansprakelijkheid voor bedrijven (stijging van 35%) en bestelauto's/koeriers (stijging van 23%). Door deze groei is de zakelijke portefeuille gestegen naar 50% (2017: 42%, 2016: 32%) van de totale intermediaire portefeuille.

Rij Zeker en Beter Beeld op Betalen

Om verzekeringsklanten te ondersteunen in hun terugkeer naar reguliere verzekeraars zijn twee projecten, die we in 2017 geïnitieerd hebben, in 2018 afgerond.

Voor 'Rij Zeker' zijn klanten geselecteerd die bij de Vereende zijn verzekerd vanwege hoog schadeverloop en/of relatief veel schades die bij de Vereende zijn gemeld. Zij kregen 6 maanden de beschikking over een app waarbij hun rijgedrag (snelheid, telefoongebruik, bochten, remmen en accelereren) werd bijgehouden. Halverwege was er een rijvaardigheidstraining van een dag. Het totale project heeft ons interessante inzichten opgeleverd, maar de groep die gedurende het gehele traject deelnam was uiteindelijk te klein om de hierbij opgedane ervaringen op de gehele portefeuille van toepassing te verklaren. De Vereende zal ontwikkelingen op dit gebied actief volgen.

Het Nibud heeft interviews gehouden met klanten van de Vereende om een 'Beter Beeld op Betalen' te krijgen. Hoe klanten onze brieven en processen ervaren heeft veel inzicht gegeven. In 2019 zal een project 'Incassoproces' hierop een vervolg zijn.

Aan de klanten die het Nibud heeft gesproken die hulp nodig hadden, is budget coaching aangeboden.

Taxi's

De groei in 2018 van het aantal verzekerde taxi's is opvallend. In het najaar van 2017 kwamen signalen binnen over de toenemende schaarste in de markt. Er leek een situatie te ontstaan waarbij een groot aantal taxi's onverzekerd dreigde te worden. In november van dat jaar hebben wij om deze reden een aangepast taxiproduct met bijpassend herververzekeringsoptlossing geïntroduceerd. Uiteindelijk bleek voor een deel van de taxi's voorlopig nog dekking in de reguliere verzekeringsmarkt te vinden. Voor de langere termijn houden wij de vinger aan de pols, omdat er signalen blijven dat de beschikbare capaciteit in de reguliere markt verder krimpt. De ontwikkelingen in de taximarkt volgen wij op de voet door gesprekken met onder andere gespecialiseerde assurantieadviseurs, het RDW en Uber.

Maaltijdbezorgers

In eerdere jaren is de portefeuille van bezorgbrommers gestegen; hierbij moet vooral aan brommers van maaltijdbezorgers gedacht worden. De schadefrequentie op dit deel van de portefeuille en onze maatschappelijke rol heeft geleid tot de voorbereiding van een campagne samen met Veilig Verkeer Nederland (VVN). Deze campagne richt zich op de maaltijdbezorgers en de bezorgrestaurants en bestaat onder andere uit 5 verkeersregels, een filmpje van bekende You Tuber Kalvijn, een training 'Risico Bromfiets', contract verkeersregels, stickers op de warmhoudbox en posters.

De kwaliteit van de schadereserveringen kreeg in 2018 veel aandacht. Naast een review op alle lopende letselschaden uit oudere jaren is een aantal instrumenten ingezet om de reserveringen en uitloop beter te kunnen beheersen en beter onder de aandacht van de schadebehandelaars te brengen. Zo is een systeem ingevoerd waarbij alle lopende schades jaarlijks inhoudelijk worden beoordeeld en alle grote schades per kwartaal intern worden besproken. Daarnaast is er een reserveringscommissie ingesteld waarin alle mutaties van meer dan € 100.000 in de voorzieningen door de schadebehandelaar worden toegelicht aan het schademanagement en de senior specialisten schade.

Op het gebied van schadelastbeheersing is in 2018 aandacht besteed aan het terugdringen van de kosten van externe deskundigen, waaronder het inschakelen van advocaten. Hierbij is gekeken naar een andere werkwijze met deze deskundigen, meer zelf te doen, pragmatische schaderegeling en proactieve schadebehandeling. We hebben een externe deskundige ingeschakeld om de kwaliteit van de letselschadebehandeling te reviewen. De uitkomst hiervan was positief en de aanbevelingen worden in 2019 opgevolgd.

AVG

De Algemene Verordening Gegevensbescherming werd geïmplementeerd. Op basis van een draaiboek zijn de te implementeren zaken systematisch en zonder al te veel problemen ingevoerd. Hiernaast is binnen de organisatie actief gewerkt aan het bewustzijn van het belang van privacy, onder andere door het houden van bijeenkomsten met alle teams. De drempel om datalekken te melden wordt laag gehouden met de focus op het lerend vermogen: wat kan er worden gedaan om herhaling te voorkomen.

Klanttevredenheid en positie van de Vereende in de markt

Uit een in 2018 gehouden naamsbekendheid en imago-onderzoek blijkt dat de naamsbekendheid van de Vereende redelijk goed is. Vooral de spontane naamsbekendheid is relatief goed; de geholpen

naamsbekendheid is, als we het afzetten tegen de spontane naamsbekendheid, voor verbetering vatbaar. Dit kan duiden op een tweedeling tussen professionals die met ons werken en degenen die de (relatief nieuwe) naam van de Vereende nog niet kennen.

In de eerste helft van 2018 is er veel energie gestoken om weer binnen de gewenste verwerkingstijden te komen. Dat is gerealiseerd en gedurende het jaar zijn we, ondanks het gestegen aantal aanvragen, in staat geweest ons serviceniveau vast te houden.

Op 10 januari 2019 hebben wij de eerste prijs bij het Adfiz Prestatie Onderzoek in de categorie ‘Beste Partner Verzekerbareid’ in ontvangst genomen. Adfiz heeft het thema ‘onverzekerbareid’ eind 2017 geagendeerd en ziet dit als een manier om aandacht voor de problematiek te vragen: enerzijds door de winnaar in het zonnetje te zetten en anderzijds door hiermee andere aanbieders stimuleren om effort op het thema te zetten. We zien de prijs als waardering door het intermediair en een mooie stimulans voor ons werk.

Koepelvrijstelling

De Vereende voert het management over het Waarborgfonds Motorverkeer, het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars en diverse verzekeringspool. De insourcing kan fiscaal onbelast plaatsvinden doordat gebruik wordt gemaakt van de koepelvrijstelling. Nadat het Europese Hof in 2017 een uitspraak heeft gedaan dat deze vrijstellingsmogelijkheid niet gebruikt mag worden door financiële instellingen, heeft de Staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer in juni van het afgelopen jaar laten weten dat de inperking van deze vrijstelling nog niet wordt doorgevoerd en dat het kabinet zich hard gaat maken voor reparatie van de Europese regelgeving. Voor de Vereende betekent dit dat de huidige afspraken met de Belastingdienst voer toepassing van de vrijstelling doorlopen tot ultimo 2021 en dat een alternatieve regeling ‘kosten voor gemene rekening’ voorlopig niet toegepast hoeft te worden.

Interne organisatie

Grote organisatiewijzigingen hebben in 2018 niet plaatsgevonden. Er is besloten de afdeling Klanten en Assurantieadviseurs vanwege de gegroeide omvang begin 2019 te gaan splitsen. De afdeling IT wordt versterkt. Hierbij wordt met name geïnvesteerd in functies die samenhangen met beheer van de applicaties en met de wisselwerking tussen IT en de business. Dit is van groot belang, aangezien het beheer van de verzekeringsapplicatie Certigo na de afronding van het DECA-project bij de IT-organisatie komt te liggen.

In 2018 is portfoliomanagement geïntroduceerd. Hierbij worden de lopende projecten gemonitord en worden nieuwe projecten en initiatieven in samenhang geprioriteerd. In combinatie met verbetering van projectmatig werken, waartoe een organisatiebrede training heeft plaatsgevonden, heeft het management betere tools om de focus in de organisatie aan te brengen en ervoor te zorgen dat projecten die worden opgepakt, ook goed lopen en worden afgerond. Overigens is de capaciteit voor projecten naast het DECA-project (vervanging van de core-applicatie) beperkt geweest. Grotere projecten naast DECA waren in 2018 de vervanging van de telefooncentrale en een analyse van de BAVAM-portefeuille.

De vervanging van de core-applicatie vordert gestaag, maar kost helaas meer tijd dan wij eerder inschatten. Het goed kunnen overzetten van de bestaande portefeuille in een nieuwe applicatie vraagt veel tijd en aandacht als gevolg van het vele maatwerk dat hierin besloten ligt. Om deze reden hebben wij moeten besluitende introductie niet in 2018, maar in 2019 te laten plaats vinden. Wij en de met ons samenwerkende adviseurs zijn immers alleen gebaat bij een goed functionerende applicatie met een goed geconverteerd bestand. De applicatie bevat meer mogelijkheden voor het intermediair zowel in de mogelijkheid om offertes aan te vragen als om documenten te kunnen inzien en inzicht te krijgen in hun portefeuille. In 2019 zal de nieuwe applicatie ook voor de intermediaire portefeuille live worden gebracht.

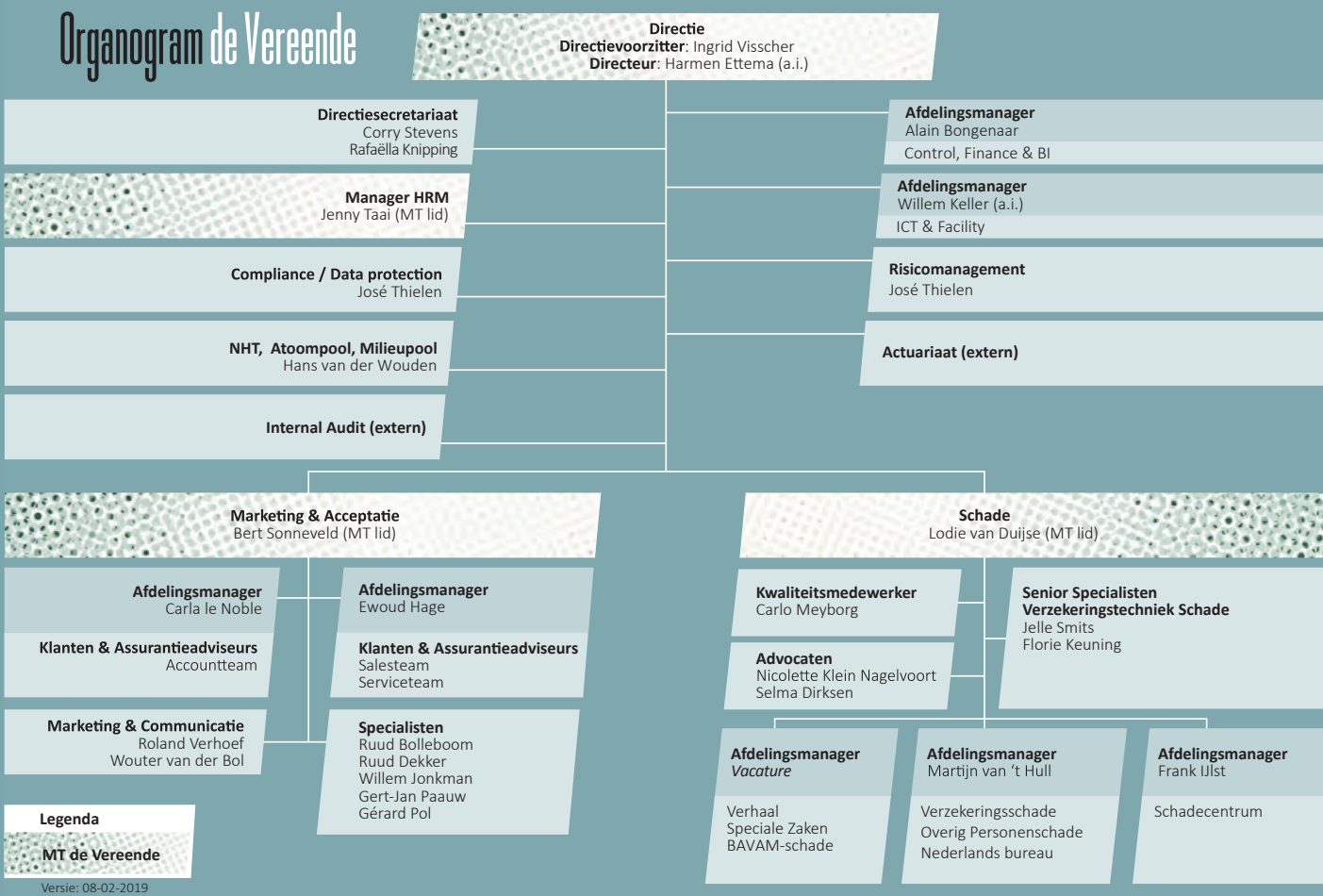
Op HR gebied zijn in 2018 grote thema's aangepakt. Alle leidinggevendenden hebben deelgenomen aan een extern begeleid leiderschapsontwikkelingstraject. Het functiehuis en alle functiebeschrijvingen zijn herzien en de secundaire arbeidsvoorwaarden zijn herijkt. De planning-, voortgang en beoordelingscyclus is gedigitaliseerd. Het ziekteverzuim is 1% gedaald maar was met 5,5% nog te hoog. Dit werd vooral veroorzaakt door langdurig verzuim. In 2018 is een nieuwe Arbodienst gecontracteerd, waarbij de dienstverlening beter aansluit op de behoefte van het management en de medewerkers. Duurzame inzetbaarheid is een belangrijk thema. In 2018 is in een aantal workshops aandacht besteed aan het thema 'vitaliteit'.

Over veel van de hierboven beschreven onderwerpen hadden wij een intensief en constructief overleg met onze OR. Naast het reguliere overleg met de directie werd een gezamenlijke trainingsdag van de OR en directie georganiseerd en sprak een vertegenwoordiging van de OR ook met de voorzitter van de Raad van Commissarissen. Bovendien werd voor het eerst een intern OR jaarverslag gemaakt. De directie is verheugd over wijze waarop door de OR de invulling van de medezeggenschap is ingevuld.

In het algemeen waren we goed in staat om zich voordoende vacatures te vervullen. Problematisch was dit echter op het gebied van letselschadebehandeling. Hier ervaren we schaarste in de arbeidsmarkt, waardoor we meer dan gewenst ons heil moeten zoeken in tijdelijke inhuur van gekwalificeerde medewerkers.

Voor de Vereende is kennisontwikkeling een belangrijke zaak. Dit onderwerp heeft veel aspecten: het vergaren en verdiepen van kennis, goed weten wat er speelt in de markt maar ook het borgen van kennis in de organisatie. Het budget voor opleidingen bedraagt 2% van de loonsom. Ook het uitdragen van kennis door publicaties, nieuwsbrieven en voordrachten hoort bij de rol van de Vereende en hieraan wordt dan ook veel aandacht besteed. Hierbij concentreren we ons op de gebieden waarover veel kennis in de organisatie aanwezig is, zoals beroepsaansprakelijk, de WAM en buitenlandschades. Ook in 2018 waren we Wft-proof en voldeden we voor wat betreft de medewerkers die klantcontact hebben, aan de eisen met betrekking tot Permanente Educatie en Permanent Actueel.

Het aantal fte's in vaste dienst bedroeg eind 2018 125 fte.

/ Resultaten

Het bruto premie-inkomen nam in 2018 met 28,9% toe tot € 37,1 miljoen (2017: € 28,8 miljoen). De groei wordt in belangrijke mate gerealiseerd in de branche Motorrijtuig-verzekeringen. In 2018 zijn premieverhogingen (13,7% per 1 januari en 25% per 1 mei) doorgevoerd ter dekking van de opgelopen schadelast, met name voor letselschaden. Verder laat de portefeuille ook in 2018 nog een kleine groei zien. De premiegroei op het gebied van beroepsaansprakelijkheid wordt net als in 2017 veroorzaakt door de verbetering van de omzetten van onze verzekerden. Ook de andere, kleinere, branches laten een mooie premieontwikkeling zien. Het netto premie-inkomen kwam uit op € 23,7 miljoen (2017: € 22,2 miljoen). Voor het jaar 2018 is extra quota share herverzekeringsdekking ingekocht ter beperking van het kapitaalbeslag die de groei van de bruto premie tot gevolg heeft. Hierdoor ontwikkelt de netto premie zich minder sterk ten opzichte van de bruto premie.

De netto schadelast daalde in 2018 naar € 11,5 miljoen (2017 € 16,3 miljoen). In 2017 kreeg de Vereende een grote stijging in de schadelast voor letselschaden te verwerken waarvan € 2,2 miljoen met betrekking tot oudere jaren. Daarnaast wordt de netto schadelast verlaagd door de additioneel afgesloten quota share herverzekeringscontracten.

De bedrijfskosten namen toe tot € 12,2 miljoen (2017: € 11,4 miljoen). De op het eerste gezicht hoge bedrijfskosten van de Vereende moeten worden gezien in relatie tot de bijzondere positie die de Vereende inneemt. De hoge automatiseringskosten onder de beheers- en personeelskosten worden veroorzaakt door investeringen in de nieuwe verzekeringsapplicatie. De kosten voor de nieuwe applicatie worden direct ten laste van het resultaat gebracht. In 2018 zijn

voor deze applicatie € 1,7 miljoen (2017: € 1,9 miljoen) aan kosten gemaakt die ten laste van de Vereende komen. Deze applicatie wordt inmiddels al gebruikt voor de portefeuille van beroepsaansprakelijkheids-verzekeringen en door het Waarborgfonds en Nederlands Bureau. De bedrijfskosten die verband houden met de managementactiviteiten van de Vereende worden samen met de opbrengst uit hoofde van doorberekeningen onder het niet-technische resultaat verantwoord.

Het resultaat op beleggingen ligt met € 1,3 miljoen € 0,7 miljoen hoger dan in 2017. Binnen het resultaat is een éénmalige opbrengst opgenomen in verband met de verkoop van aandelen in CED van € 1,4 miljoen. Als gevolg van de renteontwikkelingen en de koersontwikkelingen op de wereldwijde aandelenmarkten heeft de overige beleggingsportefeuille een verlies opgeleverd.

In totaal hebben deze ontwikkelingen geleid tot een positief resultaat van € 2,0 miljoen voor belasting (2017: € 4,8 miljoen negatief). In verband met compensabele verliezen uit vorig boekjaar is over het resultaat 2018 geen belasting verschuldigd.

/ Vermogen

Het vermogen van de Vereende kan worden gekwalificeerd als Tier 1 kapitaal en bestaat uit gestort en opgevraagd kapitaal, herwaarderings- en overige reserves alsmede onverdeelde resultaten. Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2018 € 21,9 miljoen ten opzichte van € 20,3 miljoen ultimo 2017. De toename van het vermogen houdt verband met de winst over het boekjaar 2018 en daling van de onverdiende koersresultaten als gevolg van marktbewegingen.

De vermogensseis op basis van het Solvency II standaardmodel bedraagt per 31 december 2018 14,8 miljoen (2017: 15,0 miljoen). Het Solvency II vermogen van de organisatie bedraagt per 31 december 2018 € 21,3 miljoen, waarmee het solvabiliteitspercentage uitkomt op 144% (2017: 134%).

De solvabiliteitseis is nagenoeg gelijk gebleven doordat de toename van de vermogensseis als gevolg van de doorgevoerde premieverhogingen opgevangen is door risico-beperkende maatregelen, waaronder herverzekering. Het vermogen neemt als gevolg van het positieve resultaat toe waarmee de ratio zich bijna heeft hersteld tot de interne norm van 150%.

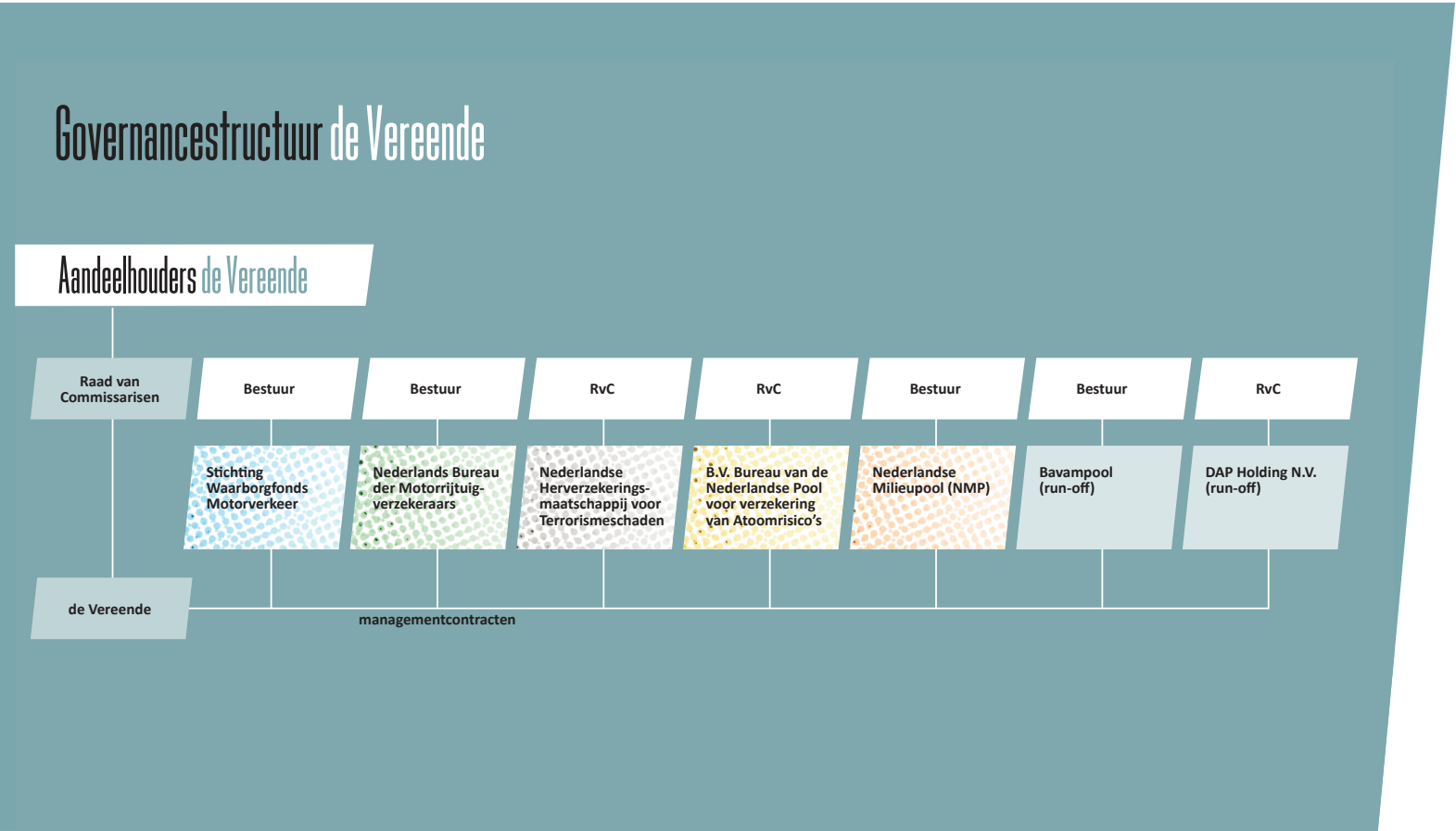
De bestuursstructuur van de Vereende bestaat uit drie organen: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en de Directie. Daarnaast legt de Vereende als manager verantwoording af aan de Besturen en Raden van Commissarissen van de organisaties die hun werkzaamheden aan de Vereende hebben uitbesteed en waarmee managementcontracten zijn afgesloten.

Het gaat hier om:

- Nederlandse Milieupool (NMP)
- B.V. Bureau van de Nederlandse Pool voor verzekering van Atoomrisico's (Atoompool)
- Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (Terrorismepool)
- Stichting Waarborgfonds Motorverkeer
- Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars

Daarnaast wordt de run-off van de BAVAM-pool en DAP Holding N.V. gemanaged.

Schematisch ziet de governance-structuur er als volgt uit:

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Op basis van de statuten kunnen uitsluitend verzekeringsondernemingen die zijn toegelaten tot de uitoefening van het verzekeringsbedrijf in Nederland, of ondernemingen waarvan het vermogen grotendeels bestaat uit aandelen in deze verzekeringsondernemingen, aandeelhouder van de Vereende zijn.

Tenminste eenmaal per jaar wordt een Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Door de aandeelhouders worden besluiten genomen over onderwerpen als de vaststelling van het jaarverslag, de goedkeuring van dividenduitkering en benoemingen van leden van de Raad van Commissarissen en de Directie. De Raad van Commissarissen of de Directie kan een buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders bijeenroepen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen ziet toe op het beleid van de Directie en op de algemene gang van zaken. Zij staan de Directie met raad terzijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de Vereende en al haar stakeholders. Leden worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De leden van de raad hebben een zittingsperiode van vier jaar. De commissarissen treden periodiek af volgens een door de raad vast te stellen rooster. Afredende commissarissen kunnen ten hoogste tweemaal worden herbenoemd.

Directie

De Directie is belast met de dagelijkse leiding van de vennootschap. De leden van de Directie worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van

Aandeelhouders. De voordracht geschiedt aan de hand van een door de Raad van Commissarissen opgestelde profielschets. Ieder lid van het directieteam dient over daarin passende en aan de andere directieleden complementaire competenties en vaardigheden te beschikken.

Beheerste beloning

Het beloningsbeleid van de Vereende voldoet aan de eisen van de Regeling Beheerst Beloningsbeleid. De Vereende kent een marktconform honoreringsbeleid, waarbij de beloning van de Directie op de mediaan van vergelijkbare functies ligt. De Directie kent geen variabele beloning.

Managementcontracten

Met Atoompool, NHT, Stichting Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars zijn uitbestedingsovereenkomsten gesloten. In deze uitbestedings-overeenkomsten zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Vereende als manager en uitvoeringsorganisatie beschreven. Over de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van deze rechtspersonen wordt verantwoording afgelegd aan de betreffende besturen en raden van commissarissen. De door de Vereende in verband met deze werkzaamheden gemaakte kosten worden zonder risico- of winstopslag aan de betrokken organisatie doorbelast.

Risicomanagementfunctie

Risicomanagement is het geheel aan maatregelen gericht op het identificeren van risico's, bepalen van de risicobereidheid, nemen van beheersmaatregelen en monitoren van risico's en naleven van procedures met het doel om te komen tot een beheerste bedrijfsvoering.

De Directie is primair verantwoordelijk voor het vaststellen, uitvoeren, monitoren en zo nodig bijstellen van het algehele risicobeheer binnen de organisatie. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het door de Directie gevoerde risicobeheer. Daarnaast keurt de Raad van Commissarissen jaarlijks, op voorstel van de Directie, de risicobereidheid van de organisatie goed. Bij uitoefening van deze toezichtrol wordt de Raad van Commissarissen geadviseerd door de risicocommissie die hiertoe uit zijn midden is gevormd.

Risicomanagement moet een onderdeel worden van de dagelijkse processen en medewerkers moeten zich bewust zijn van hun rol hierin. Om dit te verankeren zijn alle lijn- en stafmanagers verantwoordelijk voor risicobeheer, inclusief rapportages daarover, binnen hun team/afdeling. De lijn- en stafmanagers worden hierbij ondersteund door de risk officer. De risk officer ondersteunt de lijn- en stafmanagers bij het identificeren van de risico's, invoeren en beoordelen van beheersmaatregelen en bij de rapportage vanuit de teams/afdelingen naar de Directie. De beoordeling van de beheersmaatregelen vindt plaats binnen de risicobereidheid van de individuele organisaties.

Het proces van risicobeheer wordt gekenmerkt door een driedelige aanpak: top-down en bottom-up, terwijl daarnaast de risicobereidheid van de vennootschap is geformuleerd. De top-downbenadering wordt toegepast aan de hand van het door DNB opgestelde FOCUS-protocol. Daarin worden de risico's waaraan de Vereende bloot staat op het niveau van de vennootschap in kaart gebracht en wordt vastgesteld op welke wijze deze worden beheerst. Bottom-up wordt per afdeling geanalyseerd welke risico's daar kunnen worden geïdentificeerd, welke beheersmaatregelen daarop worden toegepast en

welke eventuele aanvullende maatregelen nodig zijn. Deze afdelingsanalyses hebben geen bevindingen opgeleverd die aanvullend van belang zijn voor het risicoprofiel van de vennootschap als geheel. Deze afdelingsanalyses worden periodiek uitgevoerd of als concrete ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Het derde element in de aanpak van het proces van risicobeheer wordt gevormd door de risicobereidheidsverklaring. Hierin is de risicobereidheid gekwantificeerd. De risk officer rapporteert per kwartaal of de organisatie zich binnen de gestelde kaders ontwikkelt.

Compliance

De compliance functie heeft als doel het bevorderen en bewaken van een integere en beheerste bedrijfsvoering en van een goede reputatie van de Vereende. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de compliance functie liggen vast in het Compliance Charter.

De compliance officer rapporteert ieder kwartaal aan de Directie (en jaarlijks aan de Raad van Commissarissen) over de uitvoering van haar werkzaamheden. Ook rapporteert zij over onderzoeksbevindingen en incidentele situaties waarin (dreigende) niet-naleving van regels speelt of heeft gespeeld.

Binnen de naleving van de wet- en regelgeving neemt de naleving van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een aparte plek in binnen compliance. De compliance officer is ter bewaking van de naleving van de AVG ook aangemeld als Data Protection officer. Ook ten aanzien van de naleving van de AVG wordt ieder kwartaal gerapporteerd aan de Directie en jaarlijks aan de Raad van Commissarissen.

Actuariële functie

De Actuariële functie moet er toe bijdragen dat de Vereende financieel gezond blijft en haar financiële verplichtingen kan nakomen. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de actuariële functie liggen vast in het Actuariële charter. De actuariële functie draagt zorg voor adequate actuariële modellen en methodieken en beoordeelt en toetst de technische voorzieningen. Gezien de omvang en de complexiteit van de activiteiten is deze functie uitbesteed aan Arcturus B.V. De actuariële functie adviseert de Directie over de algehele gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en de adequaatheid van herverzekeringsregelingen. Zij verzorgt minimaal jaarlijks een rapportage waarin verslag wordt gedaan van de uitgevoerde taken en de resultaten daarvan. De actuariële functie rapporteert ieder kwartaal aan de Directie over de uitvoering van haar werkzaamheden.

Interne Audit

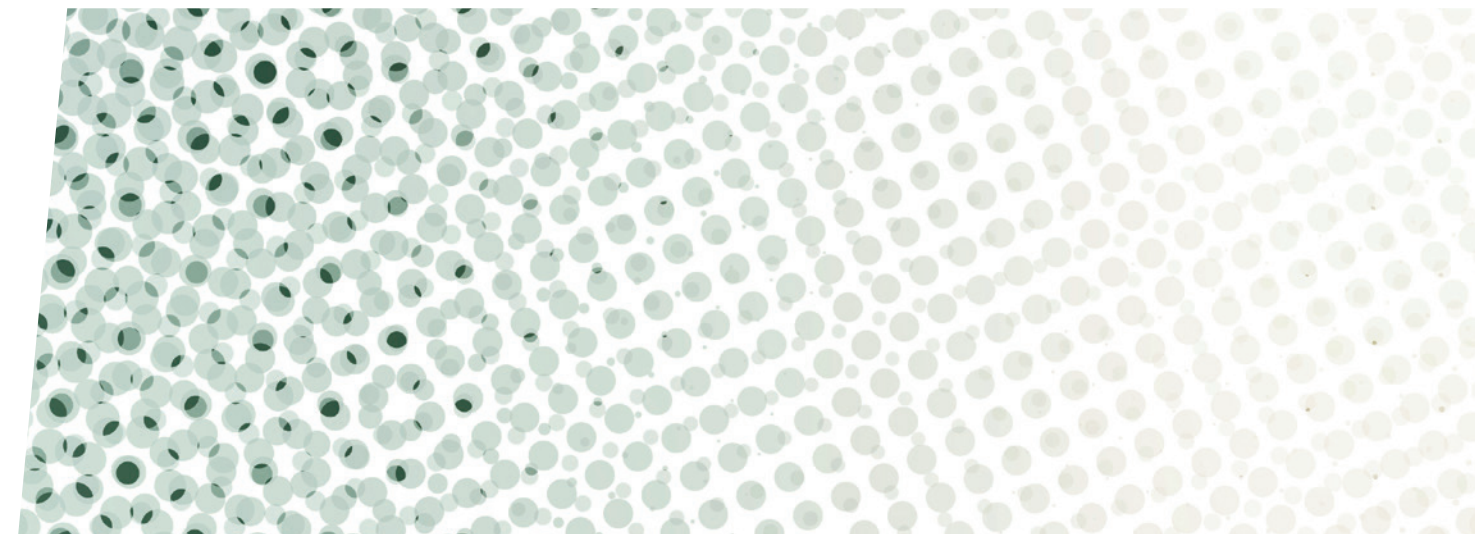
De interne auditfunctie heeft als doel het verschaffen van aanvullende zekerheid met betrekking tot de opzet, bestaan en werking van het systeem van interne beheersing en de betrouwbaarheid van de financiële en niet-financiële rapportages aan de Directie en de Raad van Commissarissen. De taken,

verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de interne auditfunctie liggen vast in het Internal Audit Charter. Gezien de omvang van de organisatie heeft de Directie besloten om de uitvoering van de interne auditfunctie uit te besteden aan InAudit B.V. De interne auditfunctie rapporteert elk kwartaal aan de Directie en de Raad van Commissarissen. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de uitvoering van haar werkzaamheden en de stand van zaken bij de opvolging van aanbevelingen die zij zelf hebben uitgebracht. Tussentijds rapporteert zij aan de Directie over de onderzoeken en incidentele situaties waarin zij bevindingen heeft.

Bij het uitvoeren van audits en het monitoren van de opvolging van bevindingen wordt de interne auditfunctie niet beïnvloed door instructies van het management en/of de Directie.

Sleutelfunctieoverleg

Vanaf 2019 wordt een sleutelfunctieoverleg ingevoerd waarbij de sleutelfunctionarissen elkaar informeren over de uitkomsten van hun onderzoeken en werkzaamheden, de follow-up van bevindingen alsmede kunnen afstemmen om werkzaamheden gezamenlijk op te pakken. Dit overleg vindt elk kwartaal plaats.

Strategische risico's

Door middel van strategische risicoanalyse zijn de risico's in kaart gebracht die gepaard gaan met de doelstellingen van de Vereende. De risico's zijn geprioriteerd om focus te geven aan de beheersingsmaatregelen.

Binnen het raamwerk van het risicobeheer onderkent de Vereende financiële en niet-financiële risico's. De niet-financiële risico's die van wezenlijke invloed kunnen zijn op de bedrijfsresultaten, het vermogen en de reputatie van de onderneming liggen vooral in de sfeer van concentratie en correlatie (onze portefeuille wordt sterk gedomineerd door de branches Algemene- en Wettelijke (motor) aansprakelijkheid), onze interne processen en informatievoorziening en rond personeel. Wij hebben tal van maatregelen genomen ter beheersing van deze risico's.

Om onze interne processen minder kwetsbaar te maken implementeren wij, gezamenlijk met onze partners die hun werkzaamheden aan ons hebben uitbesteed, een nieuwe core-applicatie, Certigo. Tegelijkertijd is de implementatie van de nieuwe core-applicatie een risico voor de organisatie door het grote beslag dat op resources gelegd wordt. Door het instellen van een projectorganisatie met een regelmatige terugkoppeling van de voortgang, knelpunten en projectrisico's wordt zoveel mogelijk grip gehouden.

De Vereende heeft deskundigheid en motivatie van haar medewerkers hoog in het vaandel staan. Hiertoe is een HR-beleid geformuleerd, waarin onder andere opleidingen, doorstroom en beloning belangrijke onderwerpen zijn. Ook op het gebied van integriteit zijn zaken goed geregeld in een gedragscode. Desondanks kunnen incidenten met gevolgen voor de resultaten en de reputatie van de Vereende nooit helemaal worden uitgesloten.

Ten aanzien van de risico's als gevolg van de afgesloten managementcontracten zijn in de contracten bepalingen opgenomen over de verantwoordelijkheden van de Vereende voor de geleverde diensten en de wijze waarop de contracten moeten worden beëindigd en de (extra) kosten die met een beëindiging gepaard gaan. Hierbij zijn de risico's voor de Vereende ingeperkt.

Risicobereidheid

De risicobereidheid geeft de hoeveelheid en het soort risico aan dat de Vereende bereid is te accepteren bij de realisatie van haar doelstellingen. De hierbij vastgestelde kaders zijn uitgewerkt in risico-indicatoren en risicolimieten. De risicobereidheid wordt jaarlijks geactualiseerd.

Own Risk and Solvency Assessment (ORSA)

De strategische risico's vormen input voor de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA). In de ORSA wordt de mogelijke impact van de strategische risico's op de kapitaalpositie van de Vereende beoordeeld. Aan de hand van de ORSA komt naar voren dat sterke groei van de verzekeringsportefeuille alsmede stijging van de schadelast van grote invloed is op de solvabiliteitseis en de solvabiliteitsratio van de onderneming. In 2018 heeft groei van de verzekeringsportefeuille plaats gevonden. De impact op de solvabiliteit is beheerst door meer risico bij herverzekeraars onder te brengen.

Kapitaal

De Vereende dient toereikend gekapitaliseerd te zijn om te voldoen aan de wettelijke Solvency II-eis. In 2018 is besloten de interne capital add-on te laten vervallen als gevolg van de getroffen risico-beperkende maatregelen (m.n. door uitbreiding herverzekering op de beroepsaansprakelijkheidsportefeuille) waardoor het interne risicoprofiel niet meer materieel afwijkt van het profiel op basis van het standaard model van Solvency II.

Marktrisico

De Vereende heeft als doelstelling om het belegd vermogen op een verantwoorde en solide wijze te beleggen waarbij het in stand houden van het vermogen voorop staat. De Vereende accepteert dat in beperkte mate marktrisico wordt gelopen om op lange termijn het behalen van de beleggingsrendementen mogelijk te maken. In de risicobereidheid zijn grenzen gesteld aan de afwijking van de beleggingsmix, de duration en de kwaliteit van de beleggingen.

Tegenpartijrisico

De Vereende beperkt het risico op verliezen als gevolg van het niet (tijdig of volledig) nakomen van financiële verplichtingen door tegenpartijen door het hanteren van minimale credit ratings voor toegestane tegenpartijen.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico beslaat het grootste deel van het totale risico onder Solvency II. De Vereende streeft naar een gezond technisch resultaat, in lijn met onze maatschappelijke rol. Acceptatie vindt plaats na grondige afweging van de risico's en mogelijke beheersingsmaatregelen voordat wordt overgegaan op de afgifte van verzekeringsdekkingen.

Operationeel risico

Operationele risico's treden veelal op bij de dagelijkse uitvoering van de processen. Met risicoanalyses op afdelingsniveau worden de risico's in kaart gebracht en afgezet tegen de getroffen beheersingsmaatregelen. Om de operationele risico's te beperken zijn grenzen gesteld aan onder andere maximale uitval van kritische IT-systemen en incidenten.

Financiële risico's

De financiële positie van de Vereende wordt bepaald door de winstgevendheid van de producten, de beleggingsresultaten, de voorzieningen en het vermogen. Om de financiële positie te kunnen beoordelen moet met alle risicoaspecten rekening worden gehouden.

De uitwerking van de beheersing van de financiële risico's voor het boekjaar 2018 zijn opgenomen in de jaarrekening.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat negatieve financiële gevolgen optreden doordat inadequate aannames zijn toegepast met betrekking tot de premiestelling en de voorzieningen en/of dat de schadebetalingen, de kosten en/of de (ontwikkeling van de) voorzieningen in ongunstige zin afwijken van de aannames die zijn gebruikt bij de premiestelling en de reservering.

Het verzekeringstechnisch risico kent de volgende elementen: premie-, reserve-, verval- en catastroferisico.

Premierisico

Premierisico is het risico dat de verzekeringspremies voor de komende twaalf maanden niet voldoende is om de schades en kosten van dat jaar te kunnen dekken. Premierisico wordt veroorzaakt door fluctuaties in de frequente en de omvang van de schadeclaims die voortvloeien uit verzekerde gebeurtenissen. Premierisico is gerelateerd aan nieuwe contracten (waaronder verlenging van bestaande contracten) en aan risico van nog te ontstane claims dat wordt gelopen op bestaande contracten. Premierisico omvat daarnaast het risico dat voortvloeit uit de onzekerheid van de omvang van kosten.

De Vereende hanteert ten aanzien van het premierisico onder andere de volgende beheersmaatregelen:

- Productontwikkelings- en premie aanpassingsproces als onderdeel van het Product Approval and Review Proces (PARP);
- Herverzekeringsbeleid;
- Monitoring van de verzekeringsportefeuille;
- Monitoring van trends en veranderingen in de waargenomen en te verwachten schadegegevens als gevolg van onder meer wijzigingen van wetgeving en jurisprudentie;
- Monitoring van productrendement.

Reserverisico

Reserverisico is het risico dat gevormde reserves voor schadegevallen in het verleden in de toekomst ontoereikend zijn om deze schades (verder) af te wikkelen. Reserverisico wordt veroorzaakt door fluctuaties in tijdstippen en in de omvang van betalingen die voortvloeien uit de afwikkeling van bestaande claims. De Vereende hanteert ten aanzien van het reserverisico onder andere de volgende beheersmaatregelen:

- Vaststellen en beoordelen van de voorzieningen op basis van geëigende actuariële en statistische methoden;
- Monitoring van de ontwikkeling van het reserverisico;
- Beoordeling technische voorzieningen door de actuariële functie.

Vervalrisico

Vervalrisico is het risico dat de aannames omtrent het gedrag van polishouders onjuist blijken te zijn. Vervalrisico wordt onder meer veroorzaakt door de mogelijkheid dat een verzekerde tijdens de looptijd zijn contract opzegt en door de mogelijkheid dat een verzekerde zijn contract verlengt op basis van eerder gemaakte afspraken. Het vervalrisico is bij de Vereende beperkt van omvang.

Catastroferisico

Catastroferisico is het risico dat door extreme en/of uitzonderlijke gebeurtenissen schades optreden waardoor de financiële positie negatief wordt beïnvloed. In de Solvency II-standaardformule worden voor enkele verzekeringslijnen scenario's gehanteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen natuurrampen (onder meer storm en hagel) en rampen die worden veroorzaakt door menselijk handelen (onder meer brand, terrorisme, grote verkeersongelukken en grote aansprakelijkheidsclaims).

De Vereende hanteert ten aanzien van het catastroferisico onder andere de volgende beheersmaatregelen:

- Afsluiten herverzekeringscontracten met adequate afdekking van catastroferisico's;
- Monitoring catastroferisico's.

Herverzekering

Herverzekering is een belangrijk beheersingsmaatregel voor de Vereende in het kader van het verzekeringstechnisch risico. In het herverzekeringsbeleid zijn de kaders geschetst waarmee rekening moet worden gehouden bij de inkoop van herverzekering. Hieronder vallen de solvabiliteit en kredietrating van de herverzekeraars alsmede het maximale aandeel dat bij de individuele herverzekeraars wordt ondergebracht. Op basis van jaarlijkse analyses worden eventueel noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd in de dekking van herverzekeringscontracten.

Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico is het risico op een ongunstige verandering in de financiële situatie als gevolg van het niet nakomen van een verplichting door dan wel een verslechtering van de kredietwaardigheid van een (of meerdere) tegenpartij(en). De belangrijkste tegenpartijen voor de Vereende zijn: vorderingen op verzekerden, herverzekeraars, financiële instellingen en partijen in de beleggingsportefeuille. Risico beperkende maatregelen richten zich enerzijds op de kwaliteit van de tegenpartij en anderzijds op de omvang van de uitgeleende gelden aan de tegenpartij in relatie tot verkregen zekerheden. Voor een deel van de verzekeringsportefeuille wordt het premie incassorisico afgedekt door een door verzekerden, bij afsluiten van het contract, te storten depot.

Marktrisico

Marktrisico is het risico op verliezen of op een ongunstige verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van schommelingen in het niveau en in de volatiliteit van de marktprijzen van activa, verplichtingen en financiële instrumenten. Een belangrijk middel om het marktrisico te beheersen betreft het beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid wordt periodiek geëvalueerd en geactualiseerd. De Vereende accepteert dat in een bepaalde mate marktrisico wordt gelopen om op lange termijn het behalen van extra rendement mogelijk te maken. De beleggingsmix bestaat op hoofdlijnen uit vastrentende waarden (staatsobligaties binnen de eurozone), liquiditeiten en zakelijke waarden (beleggingsfondsen in wereldwijde aandelen).

Het marktrisico kent de volgende elementen: renterisico, aandelenrisico, spreadrisico, valutarisico, concentratierisico en liquiditeitsrisico.

Renterisico

Renterisico is de gevoeligheid van de waarde van activa, verplichtingen en financiële instrumenten voor veranderingen in de rentetermijnstructuur of de volatiliteit van de rente. Een mismatch treedt op door een verschil in rentegevoeligheid van activa en passiva. De Vereende bewaakt dit risico via de duration. De duration wordt berekend als de gewogen gemiddelde looptijd (uitgedrukt in jaren) van alle kasstromen van de vastrentende beleggingen, waarbij het gewicht van elke kasstroom wordt bepaald door het relatieve belang van die kasstroom.

Het renterisico wordt afgedekt door middel van “matchen” van de verplichtingenportefeuille aan de vastrentende waarden-beleggingen, rekening houdend met de omvang van de vastrentende waarden, de omvang van de verplichtingen, de duration van de verplichtingen en de rentetermijnstructuur. Per kwartaal wordt de mismatch gemonitord.

Aandelenrisico

Het aandelenrisico betreft het risico op waardeveranderingen op het in aandelen belegde vermogen. Gezien de omvang van het in aandelen belegde vermogen heeft de Vereende gekozen voor het beleggingen in aandelenfondsen om op efficiënte wijze voldoende spreiding binnen de portefeuille te realiseren.

Spreadrisico

Het spreadrisico betreft de gevoeligheid van de waarde van activa, verplichtingen en financiële instrumenten voor een verandering in de volatiliteit van de kredietspreiding boven de risicovrije rentetermijnstructuur. Het spreadrisico in de beleggingsportefeuille is beperkt.

Valutarisico

Het valutarisico betreft de gevoeligheid van de waarde van activa, verplichtingen en financiële instrumenten voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van wisselkoersen. De Vereende loopt valutarisico op de beleggingsportefeuille.

Concentratierisico

Het concentratierisico betreft het extra risico dat wordt gelopen hetzij door een gebrek aan diversificatie in de activaportefeuille, hetzij door een sterke blootstelling aan het risico van wanbetaling van een enkele emittent van effecten of een groep van verbonden emittenten.

In het beleggingsbeleid zijn restricties in het kader van de beheersing van dit risico opgenomen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico op liquiditeitstekorten als gevolg van het (qua timing en omvang) niet op elkaar zijn afgestemd van ingaande en uitgaande kasstromen. Eind 2018 beschikt de Vereende over afdoende liquide middelen om onverwachte financiële tegenvallers in de bedrijfsvoering hiermee op te kunnen vangen. De risico's ten aanzien van de marktliquiditeit van de beleggingen zijn beheerst door te beleggen in ontwikkelde markten met een goede verhandelbaarheid.

Voor de Vereende is het belangrijk om de ontwikkelingen in de verzekeringsmarkt goed te volgen en te begrijpen wat bij reguliere verzekeraars speelt, zodat adequaat kan worden ingespeeld op aanbod in de markt. De rol als vangnetverzekeraar is in zekere zin een ‘afgeleide’ rol, waarmee het van belang is om groei en krimp van de portefeuille goed te kunnen managen. Dit geldt voor de operationele aspecten, maar ook voor het financiële bouwwerk dat ten grondslag ligt aan het verzekeringsbedrijf: dit moet qua solvabiliteit robuust genoeg zijn om groei te kunnen absorberen.

Dit zal één van de thema’s vormen voor het in 2019 te ontwikkelen nieuwe strategische plan voor de Vereende.

We houden rekening met een verdergaande groei. Onze verwachting is dat de ontwikkeling waarbij verzekeraars steeds scherper en gedifferentieerde zullen tarifieren en de uitval groter wordt, zich verder zal doorzetten, waarmee de positie van de Vereende als verzekeraar in de markt belangrijk blijft voor het opvangen van risico’s (met name particulieren en MKB) die niet bij de reguliere verzekeraars terecht kunnen.

Voor de Vereende is de belangrijkste uitdaging om invulling te geven aan onze maatschappelijke rol, waarbij wij aan iedereen de zekerheid willen bieden waar de tijd om vraagt, maar ook oog moeten houden voor een gezonde bedrijfsvoering. Kernvragen daarbij zijn ‘het domein’ waarin de Vereende actief wil zijn en de consequenties die dit heeft voor de bedrijfsvoering.

Uitgangspunt bij de vraagstelling over ‘het domein’ van de Vereende is dat wij er willen zijn op de terreinen waar reguliere verzekeraars geen dekkingscapaciteit ter beschikken kunnen of willen stellen en het verzekeren van het risico wel in een maatschappelijke behoefte voorziet.

In de branchediscussie over onverzekerbaarheid zien wij voor onszelf een prominente plaats. Niet in de laatste plaats, omdat in steeds meer situaties naar de Vereende gekeken wordt om met een oplossing te komen. Dat komt voort uit de keuzes die reguliere verzekeraars maken, maar ook omdat de positie van de Vereende in de markt steeds herkenbaarder wordt. Voor consumenten, maar natuurlijk vooral ook voor de met ons samenwerkende adviseurs. De sterk stijgende omzet is daarvan het tastbare bewijs.

Al snel wordt er dan gekeken naar onze ‘vangnetrol’, waarbij wij dekking bieden aan verzekerden die elders, bijvoorbeeld vanwege schadeverloop, niet meer terecht kunnen. Daarnaast zien wij voor de Vereende ook een nadrukkelijke ‘kraamkamerrol’. Regelmatig krijgen wij risico’s aangeboden die niet vanwege het verleden geen plaats in de reguliere verzekeringsmarkt krijgen, maar omdat het nog niet eerder aangeboden risico’s zijn. Juist door de uitgebreid aanwezige verzekeringskennis binnen de Vereende en de mogelijkheid ambachtelijk te accepteren komen marktpartijen snel bij de Vereende uit.

Om de balans tussen een gezonde bedrijfsvoering en onze maatschappelijke rol goed in te kunnen vullen is het van groot belang goed te kijken naar de aangeboden risico’s, de premie die daarvoor gevraagd wordt en de kosten van onze organisatie.

In dit jaarverslag hebben wij al aangegeven dat 2 productgroepen onze verzekeringsportefeuille domineren: onze motorrijtuigenportefeuille en onze BAVAM-portefeuille.

Voor de BAVAM hebben wij in 2018 de eerste stappen voor het maken van een grondige analyse gezet en in 2019 zetten wij belangrijke stappen om onze motorrijtuigenportefeuille tegen het licht te houden. Het is aannemelijk dat wij de komende periode voor deze productgroepen tot een actuele set van premies en voorwaarden per risico zullen komen. In onze release-planning zullen wij een prominente plek voor deze aanpassingen proberen in te ruimen. Vanzelfsprekend willen wij daarbij rekening houden met het feit dat ‘kwetsbare consumenten’ oververtegenwoordigd zijn in ons klantbestand, maar ook wij hebben te maken met de grenzen die er vandaag de dag nog horen bij het begrip ‘solidariteit’.

Naast een goede analyse van de risico’s en de daaraan gekoppelde premies en voorwaarden kijken wij ook kritisch naar het inrichten van onze eigen bedrijfsvoering. Wij zijn een verzekeringsbedrijf dat zich niet met enige andere speler in de markt laat vergelijken.

Onder andere om deze reden hebben wij al veel van onze herverzekeringscontracten aangepast aan onze specifieke marktsituatie. Het komende jaar houden wij veel andere aspecten van onze bedrijfsvoering tegen het licht. Met name op IT gebied willen wij met livegang van ons DECA project grote stappen zetten. Hierdoor ontstaat er voor onze adviseurs veel meer ruimte om zelfstandig van onze dienstverlening gebruik te maken. Binnen de Vereende zal de introductie leiden tot meer ruimte om aandacht te besteden aan de niet-routinematige zaken. Bovendien kunnen we dan sneller over managementinformatie beschikken.

Zoals al eerder aangekondigd zijn ook onze distributiekosten, met name in de vorm van uit te keren provisies, onderdeel van nader onderzoek.

Daarnaast blijven wij op kostengebied op zoek naar synergievoordelen binnen de verschillende onderdelen van de Vereende.

Waar wij in 2019 wederom veel aandacht aan willen besteden zijn de mogelijkheden die wij onze medewerkers willen bieden om zich verder te ontwikkelen. Wij vinden het van het grootste belang dat onze medewerkers inhoudelijk tot de absolute top van de markt behoren. De plek in de markt en de manier waarop wij willen werken rechtvaardigen dit uitgangspunt. Overigens vinden wij het van belang dat onze medewerkers over goede vakkennis, maar ook over uitstekend ‘soft skills’ beschikken. Onze HR beleid zal ook in 2019 hierop gebaseerd zijn.

Met deze uitgangspunten in het achterhoofd kijken wij vol vertrouwen vooruit naar de toekomst en zien wij een mooie, relevante plek voor de Vereende in de verzekeringsmarkt voor ons. Natuurlijk kijken wij daarbij nadrukkelijk naar het huidige jaar, maar regeren is vooruitzien. Dus wij kijken nadrukkelijk ook verder dan 2019, waarbij wij van plan zijn van ons 80 jarig bestaan in 2020 natuurlijk een nieuw hoogtepunt in de geschiedenis van de Vereende te maken.

Na voorstel tot resultaatbestemming (x1000)

ACTIVA

	31 december 2018	31 december 2017
BELEGGINGEN		
10.1 Andere deelnemingen	-	59
10.2 Overige financiële beleggingen	57.148	52.280
	57.148	52.339
VORDERINGEN		
11.1 Vorderingen uit directe verzekering	2.465	2.525
Vorderingen uit herverzekering	450	1.289
11.2 Overige vorderingen	1.087	758
	4.002	4.572
OVERIGE ACTIVA		
12.1 Materiële vaste activa	1.304	1.451
12.2 Liquide middelen	2.600	1.288
	3.904	2.739
OVERLOPENDE ACTIVA		
13.1 Lopende rente	618	668
13.2 Overlopende activa	433	567
	1.051	1.235
	66.105	60.885

PASSIVA

	31 december 2018	31 december 2017
14 EIGEN VERMOGEN		
Gestort en opgevraagd kapitaal	3.019	3.019
Herwaarderingsreserve	803	1.122
Overige reserves	16.116	20.447
Onverdeeld resultaat	1.973	-4.331
	21.911	20.257
TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
15.1 Voor niet-verdiende premies		
- bruto	2.603	1.952
- herverzekeringsdeel	-433	-260
	2.170	1.692
15.2 Voor te betalen schaden		
- bruto	56.255	52.445
- herverzekeringsdeel	-22.865	-20.452
	33.390	31.993
VOORZIENINGEN		
16.2 Voor belastingen	257	308
17 DEPOTS VAN HERVERZEKERAARS	1.299	1.148
SCHULDEN		
Schulden uit directe verzekering	29	73
Schulden uit herverzekering	2.016	165
18 Overige schulden	2.548	2.757
	4.593	2.995
19 OVERLOPENDE PASSIVA	2.485	2.492
	66.105	60.885

/ Winst- en Verliesrekening over 2018

(x € 1.000)	2018	2017		
20 TECHNISCHE REKENINGSCHADEVERZEKERING				
20.1 VERDIENDE PREMIES EIGEN REKENING				
Brutopremies	37.063	28.750		
Uitgaande herverzekeringspremies	-12.758	-6.120		
Wijziging voorziening niet-verdiende premies eigen rekening				
- bruto	-776	-412		
- aandeel herverzekerders	173	27		
			23.702	22.245
TOEGEREKENDE OPBRENGST UIT BELEGGINGEN			742	298
OVERIGE TECHNISCHE BATEN EIGEN REKENING			692	91
20.2 SCHADEN EIGEN REKENING				
Bruto	-12.436	-12.706		
Aandeel herverzekerders	2.327	4.219		
Wijziging voorziening voor te betalen schaden				
- bruto	-3.810	-8.293		
- aandeel herverzekerders	2.413	493		
			-11.506	-16.287
20.3 BEDRIJFSKOSTEN				
Acquisitiekosten	-4.438	-3.024		
Wijziging overlopende acquisitiekosten	124	78		
Beheers- en personeelskosten	-10.703	-9.266		
Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekerders	2.824	823		
			-12.193	-11.389
Resultaat technische rekening schadeverzekering	1.437	-5.042		

	2018	2017
21 NIET TECHNISCHE REKENING		
Resultaat technische rekening schadeverzekering	1.437	-5.042
21.1 Baten uit managementcontracten	6.999	7.333
Lasten uit managementcontracten	-6.999	-7.333
	-	-
21.2 Opbrengsten uit beleggingen	2.191	1.009
21.3 Gerealiseerd resultaat beleggingen	-	444
21.4 Niet-gerealiseerd resultaat uit beleggingen	-821	-829
21.5 Beleggingslasten	-45	-36
21.6 Toegerekende opbrengsten uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering	-742	-298
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	2.020	-4.752
21.7 Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-47	421
Resultaat na belastingen	1.973	-4.331

OVERZICHT TOTAALRESULTAAT (x € 1.000)

	2018	2017
Resultaat na belastingen	1.973	-4.331
Herwaardering beleggingen	-319	-333
Totaalresultaat	1.654	-4.664

Kasstroom uit operationele activiteiten	2018	2017
Resultaat na belastingen	1.973	-4.331
Aanpassingen voor:		
Koersresultaat beleggingen	1.556	995
Niet gerealiseerde herwaardering beleggingen	-319	-333
Mutatie technische voorzieningen eigen rekening	1.875	8.107
Mutatie voorzieningen	-51	-904
Mutatie depots van herverzekeraars	151	-148
Afschrijving bedrijfsmiddelen	674	710
Mutatie kortlopende schulden	1.598	57
Mutatie overlopende passiva	-7	-100
Mutatie vorderingen	570	-1.484
Mutatie overlopende activa	184	-254
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	8.204	2.315
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings en aankopen		
- Overige beleggingen	-10.277	-5.459
- Materiële vasteactiva	-556	-887
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen		
- Deelnemingen	59	-
- Overige beleggingen	3.853	4.371
- Materiële vaste activa	29	14
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-6.892	-1.961
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Betaald dividend	-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie liquide middelen	1.312	354
Stand liquide middelen per 1 januari	1.288	934
Stand liquide middelen per 31 december	2.600	1.288

I / Algemene informatie

1.1. Onderneming

De Vereende N.V. (hierna de Vereende) is een naamloze vennootschap met statutaire zetel te Rijswijk, ingeschreven in de kamer van koophandel onder nummer 33054669.

De Vereende heeft een vergunning voor het uitoefenen van het schadeverzekeringsbedrijf in Nederland. Tevens treedt de Vereende op als managementbedrijf voor de volgende organisaties:

B.V. Bureau van de Nederlandse Pool voor Verzekering van Atoomrisico's (hierna Atoompool), de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (hierna NHT), DAP Holding N.V. (hierna DAP), Stichting Waarborgfonds Motorverkeer (hierna WBF) en Vereniging Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars (hierna NBM).

1.2. Schattingswijziging Technische Voorzieningen

Als gevolg van een gewijzigde samenstelling van de homogene risicogroepen binnen de motorportefeuille is de berekening van de technische voorziening voor te betalen schaden gewijzigd. De recente groei van brommers, met daarbij behorende specifieke risico-eigenschappen, heeft in de motorportefeuille zodanig omvang gekregen dat deze groep als homogeen is beoordeeld. Het maken van schattingen ten behoeve van de Technische Voorziening waarbij brommers als aparte homogene groep binnen de motorportefeuille wordt beoordeeld, leidt tot verbetering van de schatting van de omvang van de technische voorzieningen.

Het effect van deze wijziging heeft in dit boekjaar geleid tot een verlaging van de netto schadevoorziening en verhoging van het resultaat voor belasting van € 750.000.

1.3. Grondslagen van waardering en bepaling resultaat

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgaande van de continuïteit van de organisatie.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Omzet wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Kosten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij in de toelichting anders is aangegeven.

De rapporteringsvaluta van de jaarrekening van de Vereende is de euro (€). Alle bedragen luiden in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroom-overzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

1.4. Gebruik van schattingen en veronderstellingen bij de opstelling van de financiële overzichten

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de Vereende schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde activa en verplichtingen en de gerapporteerde baten en lasten over de verslagperiode. Het betreft met name het vaststellen van de verzekeringstechnische voorzieningen en het vaststellen van de voorziening op debiteuren. Hierbij worden de situaties beoordeeld, gebaseerd op beschikbare financiële gegevens en informatie. Hoewel deze schattingen met betrekking tot actuele gebeurtenissen en handelingen naar beste weten

van het management worden gemaakt, kunnen de feitelijke uitkomsten afwijken van die schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Voor een nadere uiteenzetting van deze waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de jaarrekening en naar de onderstaande informatie.

1.5. Verzekeringscontracten

Verzekeringscontracten zijn die verzekeringsspolissen die een significant verzekeringsrisico dragen. Als een algemene richtlijn merkt de Vereende een verzekeringsrisico aan als significant indien de mogelijkheid bestaat dat zij naar aanleiding van het zich voordoen van een verzekerde gebeurtenis uitkeringen moet doen die aanzienlijk hoger liggen dan de betaalde premie.

1.5.1. Schadeverzekeringen

De schadeverzekeringen die de Vereende afgeeft zijn die verzekeringscontracten die niet in verband met het leven of overlijden van verzekerden een dekking geven. Deze contracten kennen grotendeels een kortere periode waarin gebeurtenissen zijn verzekerd. De schadeverzekeringscontracten van de Vereende zijn in de productgroepen motorrijtuigen (voornamelijk wettelijke aansprakelijkheid), brand, aansprakelijkheid en overige onder te verdelen.

Met aansprakelijkheidsverzekeringen voor motorrijtuigen, bedrijven en particulieren en beroeps- aansprakelijkheid verzekeren klanten van de Vereende zich tegen het risico dat zij als gevolg van hun onrechtmatig of nalatig handelen derden schade berokkenen. Met brand- en (casco) motorrijtuigverzekeringen verzekeren onze klanten zich voornamelijk tegen schade aan hun (on)roerende zaken of voor de waarde van (on)roerende zaken die verloren zijn gegaan.

1.5.2. Inkomende herverzekeringen

In het kader van milieu aansprakelijkheidsrisico's treedt de Vereende ten behoeve van een aantal Nederlandse verzekeraars op als herverzekeraar voor de door deze verzekeraars afgesloten verzekeringen.

2 / Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit operationele-, investerings- en beleggings- en financieringsactiviteiten.

Bij de kasstroom uit operationele activiteiten wordt het resultaat na belastingen gecorrigeerd voor baten en lasten die niet hebben geresulteerd in ontvangsten en uitgaven in hetzelfde boekjaar en voor mutaties in voorzieningen en overlopende posten.

In het kader van het kasstroomoverzicht bestaan liquide middelen uit kasgelden en bij banken op rekening-courant beschikbare gelden.

3 / Balans

3.1. Overige financiële beleggingen

Bij het bepalen van de reële waarde van de beleggingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van op de markt waarneembare gegevens. De reële waarden worden ingedeeld naar verschillende niveaus op basis van een reële-waardehiërarchie die als volgt uitgaat van de input die wordt gebruikt voor de waarderingstechnieken:

Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet gecorrigeerd) in actieve markten voor identieke activa.

Niveau 2: input die geen onder niveau 1 vallende genoteerde marktprijzen betreft en die waarneembaar is voor het actief, hetzij rechtstreeks (i.c. in de vorm van prijzen) hetzij indirect (i.c. afgeleid van prijzen).

Niveau 3: input voor het actief die niet is gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

De aandelen bestaan uit participaties in beleggingsinstellingen. Voor de participaties in beleggingsinstellingen geldt dat de in deze beleggingsinstellingen opgenomen beleggingen worden gewaardeerd tegen de ultimo boekjaar laatst bekende koers indien deze beleggingen een beursnotering hebben. Indien de beleggingen geen beursnotering kennen vindt waardering plaats op de ultimo boekjaar berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fund managers.

Ongerealiseerde herwaarderingsreserves worden opgenomen in de herwaarderingsreserve, tenzij sprake is van een waardering onder de kostprijs. Dit wordt voor elk fonds afzonderlijk bepaald. Bij verkoop wordt het gerealiseerde resultaat, zijnde het verschil tussen de opbrengstwaarde en de kostprijs, van de herwaarderingsreserve overgeboekt naar het resultaat. Deze waardering valt onder niveau 2.

Waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Het verschil tussen de marktwaarde en de historische kostprijs, de ongerealiseerde herwaardering, wordt opgenomen in de herwaarderingsreserve, tenzij sprake is van een waardering onder de historische kostprijs.

Bij verkoop wordt het gerealiseerde resultaat, zijnde het verschil tussen de opbrengstwaarde en de historische kostprijs, van de herwaarderingsreserve overgeboekt naar het resultaat.

Deze waardering valt onder niveau 1.

De deposito's bij kredietinstellingen betreffen alle in de vorm van op deposito uitgezette gelden, gewaardeerd op nominale waarde. Deze waardering valt onder niveau 1.

3.2. Vorderingen uit directe verzekering

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde gewaardeerd onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van vorderingen.

3.3. Herverzekeringscontracten

Door de Vereende afgesloten contracten met herverzekeraars uit hoofde waarvan de Vereende wordt gecompenseerd voor schadebetalingen op een of meer door de Vereende uitgegeven verzekeringscontracten, worden aangemerkt als uitgaande herverzekeringscontracten (uitgaande herverzekering). Door de Vereende afgesloten verzekeringscontracten waarbij de contracthouder een andere verzekeraar is, worden aangemerkt als ontvangen herverzekeringscontracten (inkomende herverzekering) en verantwoord als een verzekeringscontract.

Herverzekeringspremies, provisies, uitkeringen en schaden zowel als technische voorzieningen voor herverzekeringscontracten worden op dezelfde wijze verantwoord als de directe verzekeringen waarvoor

de herverzekeringen zijn afgesloten. Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorzieningen vanwege herverzekeringscontracten en de uitkeringen waartoe de Vereende uit hoofde van haar herverzekeringscontracten gerechtigd is, worden opgenomen als activa uit herverzekering (herverzekeringsdeel). Deze activa bestaan uit kortlopende vorderingen op herverzekeraars (gepresenteerd onder de vorderingen) en vorderingen op langere termijn (gepresenteerd onder herverzekeringsdeel in de technische voorzieningen). Deze vorderingen zijn afhankelijk van de verwachte claims en uitkeringen die voortvloeien uit de desbetreffende herverzekerde verzekeringscontracten. De waardering van door en aan herverzekeraars verschuldigde bedragen geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden van ieder herverzekeringscontract.

Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorziening wordt per individuele claim bepaald, gebaseerd op dezelfde waarderingsgrondslagen als gehanteerd worden voor de bruto voorziening voor nog te betalen schaden. Met kredietrisico wordt geen rekening gehouden.

Verplichtingen uit herverzekering betreffen voornamelijk te betalen premies voor herverzekeringscontracten. Deze premies worden als last opgenomen over de periode waarin zij verschuldigd zijn. De vorderingen uit hoofde van herverzekeringscontracten worden op balansdatum beoordeeld op eventuele bijzondere waardeverminderingen.

3.4. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. Periodiek wordt beoordeeld of de materiële vaste activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.5. Liquide Middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken worden opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.6. Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogensinstrumenten worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering van het eigen vermogen gebracht als onderdeel van de bestemming van het resultaat.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividend, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

3.7. Technische voorzieningen

3.7.1. Voor niet verdiende premies

Schadeverzekering

De voorziening voor niet-verdiende premies is berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende bruto premies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringspremies (herverzekeringsdeel). De acquisitiekosten worden naar rato op de bruto premie in mindering gebracht.

Inkomende herverzekering

Voor de inkomende herverzekeringscontracten wordt geen rekening gehouden met de nog niet verstreken risicotermijnen. De door cedenten opgegeven geboekte netto premie over het boekjaar wordt als opbrengst in het boekjaar verantwoord.

3.7.2. Voor te betalen schade

Schadeverzekering

Voorzieningen voor te betalen schade betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schade en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schade. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen en schadebehandelingskosten voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt afzonderlijk op de balans onder de vorderingen uit directe verzekering opgenomen.

De voorziening voor te betalen schade is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schade van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten.

De schadevoorziening voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor tussenpersonen en makelaars onroerende zaken wordt voor de schadelast binnen het eigen behoud actuariel bepaald. Op basis van historische uitkeringspatronen wordt een verwachtingswaarde berekend, die wordt verhoogd met een zogenaamde volatiliteitsbuffer in verband met inherente onzekerheid rondom de schatting van toekomstige uitkeringen (risicomarge). Voor schade die het eigen behoud te boven gaat wordt op post voor postbasis een aanvullende voorziening getroffen. Bovenop deze voorzieningen is een voorziening voor schadebehandeling gevormd.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast. Verplichtingen voor niet-betaalde schade worden in het geval van individuele gevallen die zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen

maar nog niet gemelde schade, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses. Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in- als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures, inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

Inkomende herverzekering

De aangehouden voorzieningen voor te betalen schade voor milieuschadeverzekeringen worden vastgesteld aan de hand van opgaven van cedenten. Deze voorzieningen worden verhoogd op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. De voorzieningen worden niet contant gemaakt. Een voorziening voor schadebehandelingskosten wordt niet getroffen omdat de schadebehandeling door en voor rekening van de cedenten plaatsvindt.

3.8. Overige voorzieningen

3.8.1. Pensioenen

De pensioentoezeggingen zijn gebaseerd op een geïndexeerd middelloonregeling en toegezegd pensioen. De pensioenregeling is een garantiecontract ondergebracht bij een verzekeraar.

Toegekende pensioenaanspraken worden door middel van jaarlijkse premiebetaling gefinancierd. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Jaarlijks wordt door de verzekeraar de overrente over de premiereserve vastgesteld. De overrente wordt bepaald aan de hand van een rendement op een fictieve portefeuille van beleggingen in vastrentende waarden. Het contract met de verzekeraar biedt ook de mogelijkheid om voor ten hoogste 20% van de premiereserve te beleggen in beleggingsfondsen. Het rendement op de beleggingen in fondsen wordt toegevoegd c.q. onttrokken (indien negatief) aan de overrente. Indien een negatief rendement op het in zakelijke waarden (beleggingsfondsen) belegde deel van de premiereserve tot gevolg heeft dat de overrente in enig jaar negatief is, wordt deze negatieve overrente, gedurende de contractduur, in volgende jaren gecompenseerd met eventueel dan gerealiseerde positieve overrente.

De jaarlijks beschikbare overrente wordt toegevoegd aan

een bij de verzekeraar aangehouden depot. Dit depot kan uitsluitend worden aangewend ter financiering van de herziening (waaronder indexering) van de verzekerde pensioenen. Jaarlijkse indexering van de pensioenen vindt slechts plaats voor zover hiervoor voldoende middelen in het depot aanwezig zijn. Indien het depot onvoldoende middelen bevat wordt jaarlijks door de directie een besluit genomen of en in welke mate indexatie van de opgebouwde rechten plaatsvindt.

3.8.2. Belastingen

Voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van activa en verplichtingen en de boekwaarde volgens deze jaarrekening worden latente belastingvorderingen en -verplichtingen gevormd. Hierbij wordt uitgegaan van de belastingtarieven die gelden per balansdatum. De latente belastingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

De belangrijkste tijdelijke verschillen vloeien voort uit de herwaardering van beleggingen en fiscale faciliteiten (egalisereserve).

De over de winst verschuldigde belasting wordt opgenomen in de periode waarin de winsten ontstaan, gebaseerd op de geldende fiscale wetgeving. Latente belastingen met betrekking tot de herwaardering van beleggingen, waarvan waardeveranderingen direct ten laste of ten gunste van het eigen vermogen worden gebracht, worden ook ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht en worden hierna samen met de uitgestelde waardeveranderingen opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.9. Depots van herverzekeraars

Depots van herverzekeraars hebben betrekking op met poolmaatschappijen af te rekenen verplichtingen met een looptijd langer dan één jaar. Aan een deel van de depots wordt een rentevergoeding verstrekt, gebaseerd op het door de Vereende gemaakte rendement op deze gelden.

3.10. Schulden uit directe verzekering

Schulden uit directe verzekering hebben betrekking op nog aan tussenpersonen uit te keren provisies en premies.

3.11. Schulden uit herverzekering

Schulden uit herverzekering hebben betrekking op nog aan herverzekeraars verschuldigde premies uit hoofde van de herverzekeringscontracten. Zie ook onderdeel 3.4 van deze toelichting.

3.12. Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva betreffen voornamelijk waarborgsommen van polishouders alsmede door verzekerden vooruitbetaalde verzekeringspremies.

Bij het afsluiten van een motorrijtuigverzekering dient de verzekeringnemer een vast bedrag als waarborg te storten. Deze waarborgsom wordt gebruikt indien een polis wegens wanbetaling wordt geroyeerd. In dat geval wordt de waarborgsom verrekend met de nog verschuldigde premie. Bij een reguliere beëindiging van de polis wordt de waarborgsom in zijn geheel gerestitueerd. Over de waarborgsom wordt geen rente vergoed.

4 / Winst- en verliesrekening

4.1. Verdiende premies eigen rekening

De bruto premie wordt als opbrengst geboekt op het moment dat deze in rekening wordt gebracht. De voorziening voor niet-verdiende premies geeft het deel van de geboekte premies weer dat betrekking heeft op de niet verstreken risicotermijnen. Deze voorziening voor niet-verdiende premies wordt separaat voor ieder verzekeringscontract bepaald op basis van een dagelijkse pro- rata methode. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord als een last in overeenstemming met de vorm van herverzekeringsdekkingen die zijn ontvangen. Het deel van de uitgaande herverzekeringspremies dat behoort bij de niet-verdiende premie, wordt opgenomen als een vooruitbetaling.

Polis- en administratiekosten die aan verzekerden in rekening zijn gebracht worden als opbrengst geboekt.

De opbrengsten uit inkomende herverzekeringsmet betrekking tot de milieuschadeverzekeringen worden verantwoord aan de hand van de opgaven door cedenten en een voorschot op de voor het boekjaar verwachte premie. Met een voorziening voor niet-verdiende premies wordt geen rekening gehouden.

4.2. Toegerekende opbrengst uit beleggingen

De toegerekende opbrengst uit beleggingen heeft betrekking op het gedeelte van de opbrengsten uit beleggingen dat wordt toegerekend aan het resultaat technische rekening schadeverzekering in verband met de liquiditeiten en beleggingen die als dekking voor de technische voorzieningen worden aangehouden.

De toerekening vindt plaats op basis van de verhouding tussen het gemiddelde van de technische voorzieningen en het balanstotaal per primo en ultimo van het boekjaar.

4.3. Overige technische baten eigen rekening

De overige technische baten eigen rekening hebben betrekking op ontvangen vergoedingen en commissies voor beheers- en personeelskosten in het kader van het beheren van de verzekeringspool voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen van assurantietussenpersonen en makelaars in onroerend goed (BAVAM) en de Nederlandse Milieupool II. De opbrengsten worden verantwoord in dezelfde periode als ook de doorbelaste kosten als last worden verantwoord.

4.4. Schade eigen rekening

De schade eigen rekening betreft de uitkeringen voor geleden schade en de kosten van derden voor het vaststellen van de schade, ontvangen herverzekeringsuitkeringen alsmede de mutatie in de technische voorziening voor te betalen schade.

4.5. Bedrijfskosten

4.5.1. Acquisitiekosten

De acquisitiekosten zijn de vergoedingen die aan assurantietussenpersonen worden verstrekt voor het opnemen van posten in de portefeuille. De acquisitiekosten worden aan de kosten toegerekend naar evenredigheid van de verstreken termijn van de afgegeven dekking. In de voorziening voor niet-verdiende premies zijn op de niet-verdiende bruto premie de acquisitiekosten in mindering gebracht. De mutatie op de in de voorziening niet-verdiende premie opgenomen acquisitiekosten wordt in de resultatenrekening verantwoord als “wijziging overlopende acquisitiekosten”.

4.5.2. Beheers- en personeelskosten

Hieronder worden de personeels-, kantoor-, huisvesting-, automatiserings- en andere bedrijfskosten verantwoord voor zover deze kosten zijn te relateren aan de verzekeringstechnische activiteiten van de Vereende. Onder de personeelskosten vallen onder andere salarissen, sociale lasten en pensioenlasten. De kosten voor de behandeling van schade worden niet toegerekend aan de schadelast eigen rekening maar blijven onderdeel van de beheers- en personeelskosten.

4.5.3. Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekerings

Betreft de van herverzekerings ontvangen commissie in het kader van de afgesloten herverzekeringscontracten.

4.6. Baten uit managementcontracten

De baten uit managementcontracten hebben betrekking op ontvangen vergoedingen voor beheers- en personeelskosten in het kader van het managen van het Waarborgfonds, het NBM, de Atoompool en de NHT en de run-off van de DAP. Conform de overeenkomsten worden de werkelijk gemaakte kosten door de Vereende doorbelast zonder risico- of winstopslag. De opbrengsten worden verantwoord in dezelfde periode als ook de doorbelaste kosten als last worden verantwoord.

4.7. Lasten uit managementcontracten

Hieronder worden de personeels-, kantoor-, huisvesting-, automatiserings- en andere bedrijfskosten verantwoord voor zover deze kosten zijn te relateren aan de managementactiviteiten van de Vereende. Onder de personeelskosten vallen onder andere salarissen, sociale lasten en pensioenlasten.

4.8. Opbrengsten, lasten en niet gerealiseerde resultaten uit beleggingen

Het resultaat uit beleggingen bestaat uit rente, dividend, herwaarderingen en de kosten in verband met het aanhouden van de beleggingen en de uitgevoerde transacties.

4.9. Belastingen

De belastingen worden berekend over het resultaat rekening houdend met fiscale voorschriften en faciliteiten.

5 / Risicobeheer

5. Risicoprofiel

De Vereende is door de verzekeringsbranche opgericht voor het verzekeren c.q. managen van bijzondere risico's. Om de financiële risico's voor de Vereende beheersbaar te maken zijn de verzekeringstechnische risico's voor een belangrijk deel door middel van herverzekeringscontracten afgedekt. Herverzekerings vindt plaats zowel bij professionele herverzekerings als bij (pools van) Nederlandse verzekeraars.

Daarnaast voert de Vereende het management over Waarborgfonds, NBM, Atoompool en NHT. In het kader van de managementovereenkomsten is afgesproken dat de

Vereende de werkelijk gemaakte kosten ten behoeve van deze organisaties doorbelast zonder risico- of winstopslag. In de overeenkomsten met Waarborgfonds en NBM zijn (financiële) afspraken gemaakt ter compensatie van het risico voor de Vereende bij beëindiging van de managementovereenkomsten.

6 / Verzekeringsrisico

6.1. Samenstelling verzekeringsportefeuille

Binnen de verzekeringsportefeuille ligt de nadruk op Motorrijtuigen en Aansprakelijkheid. Binnen de branche Motorrijtuigen wordt dekking geboden aan verzekerden die naar aard van het risico veelal niet door andere verzekeraars worden geaccepteerd. Binnen de branche Aansprakelijkheid wordt specifiek dekking geboden aan assurantietussenpersonen en makelaars in onroerend goed ten aanzien van hun beroepsaansprakelijkheid.

Deze beroepsaansprakelijkheidsverzekering houdt een risico van concentratieschade in op het moment dat één of meer handelingen, die universeel binnen deze groep worden uitgevoerd, als onrechtmatig worden beschouwd.

6.2 Ontwikkeling Netto Schadeverloop 2016 tot en met 2018 (Na herverzekering)

	Technische voorzieningen voor te betalen schaden per 1 januari	Betalingen	Technische voorzieningen voor te betalen schaden per 31 december	Per saldo vrijval/ toevoegingen
2018				
Schadejaren:				
2014 en eerder	6.482	982	4.157	1.343
2015	3.230	624	2.477	129
2016	7.434	1.255	6.050	129
2017	10.966	3.484	7.388	94
Totaal t/m 2017	28.112	6.345	20.072	1.695
2018		3.766	9.698	
Totaal Netto		10.111	29.770	
Schadebehandelingskosten	3.879		3.620	
Voorziening netto	31.991		33.390	
2017				
Schadejaren:				
2013 en eerder	5.866	1.697	3.545	624
2014	2.806	695	2.937	-826
2015	3.629	1.123	3.230	-724
2016	8.144	2.042	7.434	-1.332
Totaal t/m 2016	20.445	5.557	17.146	-2.258
2017		2.930	10.966	
Totaal Netto		8.487	28.112	
Schadebehandelingskosten	3.748		3.879	
Voorziening netto	24.193		31.991	
2016				
Schadejaren:				
2012 en eerder	5.600	1.199	3.922	479
2013	3.399	614	1.944	841
2014	3.000	1.040	2.806	-846
2015	7.142	2.195	3.629	1.318
Totaal t/m 2015	19.141	5.048	12.301	1.792
2016		2.336	8.145	
Totaal Netto		7.384	20.446	
Schadebehandelingskosten	3.914		3.748	
Voorziening netto	23.055		24.194	

Het netto uitloopresultaat verdeeld naar de belangrijkste branches geeft voor deze jaren het volgende beeld:

	2018	2017	2016
Wettelijke aansprakelijkheid Motorrijtuigen	-351	-1.846	-445
Algemene aansprakelijkheid	1.770	-229	2.000
Overige branches	276	-183	237
	1.695	-2.258	1.792

Afgelopen boekjaar geeft een positief uitloopresultaat van 1.695. Dit resultaat is vooral te herleiden naar het BAVAM product. Deze vrijval is het gevolg van een succesvolle afwikkeling en positieve gerechtelijke uitspraken van een beperkt aantal (grote) schaden. Binnen de Motor WA is een negatieve uitloop ontstaan door de bijstelling van een aantal letseldossiers.

Toereikendheidstoets

Op grond van het Besluit prudentiële regels Wft dient jaarlijks een toets te worden uitgevoerd naar de toereikendheid van de balanswaarde van de voorzieningen. De Vereende voert hiervoor een kwalitatieve toets uit per homogene groep, zoals hieronder nader is uitgewerkt.

Samenstelling

Voor de samenstelling van de homogene groepen is gekeken naar het aard van het risico (langlopende claims/kortlopend) en naar de doelgroepen (particulieren/bedrijven). Deze onderverdeling leidt er toe dat per productgroep die gevoerd wordt een kwalitatieve toereikendheidstoets over de aangehouden voorziening premies en voorziening schaden wordt gegeven.

Vaststelling voorzieningen

Voorziening premies

Schadeverzekering

De voorziening voor niet-verdiende premies is berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende bruto premies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringspremies (herverzekeringsdeel). De acquisitiekosten worden naar rato op de bruto premie in mindering gebracht.

Inkomende herverzekering

Voor de inkomende herverzekeringscontracten wordt geen rekening gehouden met de nog niet verstreken risicotermijnen. De door cedenten opgegeven geboekte netto premie over het boekjaar wordt als opbrengst in het boekjaar verantwoord.

Voorziening schade

Schadeverzekering

Voorzieningen voor te betalen schaden betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schaden en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schaden. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen en schadebehandelingskosten voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt afzonderlijk op de balans onder de vorderingen uit directe verzekering opgenomen.

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. De schadevoorziening voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor tussenpersonen en makelaars onroerende zaken wordt voor de schadelast actuariael bepaald.

Bovenop deze voorzieningen is een voorziening voor schadebehandeling gevormd.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast.

Verplichtingen voor niet-betaalde schaden worden in het geval van individuele gevallen die zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses. Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in- als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

Inkomende herverzekering

De aangehouden voorzieningen voor te betalen schaden voor milieuschadeverzekeringen worden vastgesteld aan de hand van opgaven van cedenten. De voorzieningen worden niet contant gemaakt. Een voorziening voor schadebehandelingskosten wordt niet getroffen omdat de schadebehandeling door en voor rekening van de cedenten plaatsvindt.

Toetsing

Voorziening Premies

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. Alle polissen kennen een looptijd van maximaal één jaar. De voorziening is kwantitatief getoetst door een beoordeling van de mate waarin de premievoorziening kostendekkend is ten behoeve van de te verwachten schadelast en bijbehorende kosten. Wij hebben geconcludeerd dat de voorziening toereikend is.

Voorziening Schade

Wij hebben onze voorziening op kwalitatieve en kwantitatieve wijze getoetst. De bepaling van de voorzieningen voor Algemene Aansprakelijkheid en Wettelijke aansprakelijkheid Motor zijn getoetst aan de actuariel berekende beste schatting van de aan te houden verplichting. De voorzieningen voor de andere branches zijn beperkter van omvang en zijn alleen kwalitatief getoetst. Op basis van deze toetsingen zijn wij van mening dat de opgenomen voorzieningen toereikend zijn.

6.3 Frauderisico's

Onrechtmatig claimgedrag van polishouders heeft betrekking op het risico dat polishouders onterecht een schade claimen, of de omvang van een schade overdrijven. Door de diverse afdelingen waaronder Acceptatie en Schadebehandeling wordt gelet op indicatoren in aanvraagformulieren c.q. schademeldingen die op mogelijke fraude kunnen duiden. De behandeling van deze dossiers wordt vervolgens overgedragen aan de afzonderlijke afdeling Speciale Zaken.

6.4 Herverzekering

Het eigen behoud is afgestemd op de omvang van het vermogen van de Vereende en de gewenste risicotolerantie.

		2014	2015	2016	2017	2018
Dekking						
Motor WA en casco	per risico	350	400	400	400	400
Beroepsaansprakelijkheid	per risico	375	375	400	400	150
Milieuschadeverzekering	per risico	100	350	350	350	350
Particuliere aansprakelijkheid	per risico	350	400	400	400	400
Bedrijfsaansprakelijkheid	per risico	-	500	500	500	500
Brand	per risico	250	350	350	350	350

De risico's uit de beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn tot en met 2006 voor 100% afgedekt door een pool van Nederlandse verzekeraars, waarbij door de pool de schaden boven 750 zijn herverzekerd bij een grote buitenlandse herverzekeraar. Ultimo 2006 is deze pool beëindigd. De Vereende heeft de premies en risico's in 2018 voor 70% (2017: 20%) gecedeerd aan een aantal Nederlandse verzekeraars. Voor individuele schaden boven het eigen aandeel van 150 zijn herverzekeringsovereenkomsten afgesloten met professionele herverzekeraars.

De risico's van milieuschadenverzekering zijn via inkomende herverzekeringsovereenkomsten overgenomen van een aantal

Nederlandse verzekeraars. Deze risico's worden vervolgens gecedeerd aan een pool van Nederlandse verzekeraars en professionele herverzekeraars. In 2018 waren de risico's voor 86% gecedeerd (2017: 86%).

De professionele herverzekeraars die participeren in het herverzekeringsprogramma voor de door de Vereende afgegeven dekkingen worden geselecteerd op basis van financiële sterkte en continuïteit, gezien het lange termijnkarakter van de schadeafwikkeling.

Het risico van terrorisme is herverzekerd bij de NHT.

Het marktrisico voor de Vereende ontstaat doordat bij veranderingen in de financiële markten de waardeveranderingen van de beleggingen (aandelen, vastrentend) niet gelijk loopt met die van de verplichtingen.

7.1 Renterisico

De renterisico's voor de Vereende zijn beperkt. De technische voorzieningen worden niet contant gemaakt en in de schuldenposities zijn, uitgezonderd in depot gestorte gelden door NMP- poolmaatschappijen en herverzekeraars, geen schulden opgenomen waarvoor rentevergoedingen worden verstrekt. Het renterisico komt tot uiting in mutaties in de resultatenrekening indien door wijzigingen in de marktrente de marktwaarde van de vastrentende activa onder de aanschafwaarde komt te liggen.

	2018	2017
Marktwaarde	38.092	38.071
Aanschafwaarde	39.741	38.901

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duratie. De duratie van de beleggingen in vastrentende waarden ligt op 1,69 (2017: 2,44)

7.2 Kasstroomrisico

Het kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument zullen fluctueren in omvang. Indien bijvoorbeeld sprake is van een financieel instrument met een variabele rente, dan resulteren dergelijke fluctuaties in een verandering van de effectieve interestvoet van het financiële instrument, veelal zonder een overeenkomstige verandering in de bijbehorende reële waarde. Op de balans van de Vereende ontbreken deze financiële instrumenten.

7.3 Prijsrisico

De aandelenbeleggingen van de Vereende hebben ultimo 2018 een waarde van € 4,7 miljoen (2017 : € 5,1 miljoen). De aandelenbeleggingen bestaan uit beleggingen in beleggingsfondsen.

	2018	2017
Mondiaal aandelenfonds	73%	73%
Hoog dividendfonds	27%	27%
	100%	100%

7.4 Liquiditeitsrisico

Door de Vereende worden voor het opvangen van volatiliteit in schade-uitkeringen liquiditeiten in de vorm van korte termijn deposito's aangehouden. Jaarlijks zijn de ontvangen premies afdoende voor het opvangen van de in dat jaar te betalen schaden en bedrijfskosten.

De duratie van de beleggingen wordt periodiek getoetst en afgestemd met de gemiddelde looptijd van de verzekeringsverplichtingen.

8 / Kredietrisico

De Vereende kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Het kredietrisico in de beleggingsportefeuille en vorderingen op herverzekeraars zijn hiervan de belangrijkste.

8.1 Kredietrisico binnen de beleggingsportefeuille

Hetkredietrisicobinnendevastrentendebeleggingsportefeuille van de Vereende is het risico dat een emittent van een obligatie of een debiteur van een onderhandse lening niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. De strategische omvang van de diverse kredietwaardigheidscategorieën binnen de vastrentende portefeuille is vastgelegd in mandaten voor de vermogensbeheerder. Periodiek wordt gecontroleerd en gerapporteerd of de vermogensbeheerder zich aan de mandaten heeft gehouden.

De portefeuille in vastrentende waarden betreft beleggingen in (staats)leningen aan, door de markt als kredietwaardig beschouwde, landen, met een minimale rating van AA (volgens Standards & Poor's). De landen waarin wordt belegd zijn Nederland, Duitsland, Frankrijk, Finland en Oostenrijk.

Het kredietrisico binnen de categorie aandelen wordt ondervangen door de keuze voor beleggingsfondsen waarmee de beleggingen over een groot aantal partijen wordt gespreid en waarbij individuele belangen per partij onder de 2% blijven.

De deposito's zijn ondergebracht bij Nederlandse banken met een rating van minimaal A volgens Standard & Poor's.

8.2 Kredietrisico vorderingen op herverzekeraars

De Vereende maakt in ruime mate gebruik van herverzekeraars

teneinde de financiële gevolgen van geaccepteerde verzekeringstechnische risico's voor de Vereende beheersbaar te houden. Bij herverzekering wordt gebruik gemaakt van pools van Nederlandse verzekeraars (BAVAM-pool en Milieupool) en van professionele herverzekeraars. Ten aanzien van de professionele herverzekeraars maakt de Vereende gebruik van een vaste groep gerenommeerde herverzekeraars met een minimale rating van A-, volgens Standard & Poor's.

De Nederlandse verzekeraars die in de pools vertegenwoordigd zijn staan allen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. Door de directie is het kredietrisico van deze verzekeraars beoordeeld en geconcludeerd dat een voorziening voor oninbaarheid niet getroffen behoeft te worden.

De posities in vorderingen en schulden aan herverzekeraars kan als volgt over beide groepen worden verdeeld:

	2018			2017		
	Pools	Professionele herverzekeraars	Totaal	Pools	Professionele herverzekeraars	Totaal
Vorderingen uit herverzekering	441	9	450	508	781	1.289
Technische voorziening voor niet verdiende premies en lopende risico's	17	416	433	12	248	260
Technische voorziening voor te betalen schaden	3.309	19.556	22.865	15.984	4.469	20.453
Depots van herverzekeraars Schulden uit herverzekering	-1.284	-15	-1.299	-1.133	-15	-1.148
Schulden uit herverzekering	-	-2.016	-2.016	-58	-108	-166
	2.483	13.040	20.433	15.313	5.375	20.688

9 / Solvabiliteit

Met ingang van 2016 wordt de solvabiliteitseis vastgesteld op basis van de Solvency II wetgeving. De Vereende past hiervoor de standaardformule toe. Op basis van de standaardformule bedraagt de vereiste solvabiliteit € 14,8 miljoen (2017: € 15,0 miljoen). Het aanwezige vermogen op basis van de Solvency II waarderingsregels bedraagt € 21,3 miljoen (2017: € 20,1 miljoen). Het verschil tussen het vermogen zoals opgenomen in deze

jaarrekening en het vermogen op basis van de Solvency II waardering wordt veroorzaakt doordat voor Solvency II andere waarderingsmethoden zijn voorgeschreven voor met name de technische voorzieningen. De solvabiliteitsratio komt hiermee op 144% (2017: 134%). Als gevolg van een materieel afwijkend risicoprofiel op het gebied van de verzekeringstechnische risico's hanteert de Vereende een interne solvabiliteitseis die 150% van de SCR.

10 / Beleggingen

10.1 Andere deelnemingen

Het belang in Centrale Expertise Dienst Holding B.V. is in februari 2018 verkocht voor € 1,4 miljoen.

10.2 Overige financiële beleggingen

	31 december 2017	Aankopen	Verkopen	Herwaar- deringen	(ongerealiseerd) Resultaat	31 december 2018
Aandelen	5.115	15	-	-426	-	4.704
Waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente	38.072	5.003	-3.853	-	-1.130	38.092
Deposito's bij Krediet- instellingen	9.093	5.259	-	-	-	14.352
Totaal	52.280	10.277	-3.853	-426	-1.130	57.148

De aandelen bestaan uit participaties in beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen. Zie hoofdstuk 3.2 voor een nadere toelichting. De aanschafwaarde bedraagt 3.634 (2017: 3.619). De historische kostprijs van de waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente bedraagt 39.741 (2017: 38.901).

De reële waarden van de overige financiële beleggingen bedragen 57.148 en zijn ingedeeld naar de volgende niveaus:

	2018	2017
Niveau 1	52.444	47.165
Niveau 2	4.704	5.115
Niveau 3	-	-
	57.148	52.280

11 / Vorderingen

De resterende looptijd van de vorderingen bedraagt minder dan één jaar.

11.1 Vorderingen uit directe verzekeringen

	31 december 2018	31 december 2017
Verzekeringnemers (incl. regres)	992	1.146
Tussenpersonen	1.473	1.379
	2.465	2.525

De op de vorderingen in mindering gebrachte voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt 875 (2017: 765). De toename van de vorderingen uit directe verzekeringen vloeit voort uit het gestegen premievolume in 2017.

11.2 Overige vorderingen

	31 december 2018	31 december 2017
Rekening courant uit managementcontracten	773	466
Belastingen en sociale premies	197	183
Overig	117	109
	1.087	758

De in de post Belastingen en sociale premies opgenomen vennootschapsbelasting betreft acuut te vorderen belasting.

12 / Overige activa

12.1 Materiële vaste activa

	Verbouwing		Inventaris en Machines		Bedrijfsauto's		Hard- en software		Totaal	Totaal
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Stand per 1 januari	84	335	54	57	344	332	969	564	1.451	1.288
Investeringen	-	-	35	34	-	131	521	722	556	887
Afschrijvingen	-84	-251	-28	-37	-82	-105	-480	-317	-674	-710
Desinvesteringen	-	-	-	-	-29	-14	-	-	-29	-14
Stand per 31 december	-	84	61	54	233	344	1.010	969	1.304	1.451
Cumulatieve aanschafwaarde	2.479	2.479	1.141	1.105	463	543	2.375	2.005	6.458	6.132
Cumulatieve afschrijvingen	-2.479	-2.395	-1.080	-1.051	-230	-199	-1.365	-1.036	-5.154	-4.681
Stand per 31 december	-	84	61	54	233	344	1.010	969	1.304	1.451
Afschrijvingstermijn in jaren (economische levensduur)	8-10	8-10	5	5	5	5	2-3	2-3		

12.2 Liquide middelen

Het saldo aan liquide middelen staat ter vrije beschikking van de Vereende.

13 / Overlopende activa

13.1 Overige overlopende activa

	2018	2017
Vooruitbetaalde kosten	427	541
Betalingen onderweg	-	20
Overige	6	6
	433	567

13.2 Lopende rente

De lopende rente betreft de verdiende en te ontvangen (coupon)rente van de waardepapieren met een vaste of van een rentestand afhankelijke rente en depositogelden bij kredietinstellingen

14 / Eigen vermogen

	Gestort en opgevraagd kapitaal	Herwaarderings reserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 31 december 2016	3.019	1.455	21.119	-674	24.919
Ongerealiseerde herwaarderingen op beleggingen	-	-333	-	-	-333
Resultaatbestemming 2016	-	-	-672	674	2
Resultaat na belastingen 2017	-	-	-	-4.331	-4.331
Dividenduitkering	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2017	3.019	1.122	20.447	-4.331	20.257
Stand per 31 december 2017	3.019	1.122	20.447	-4.331	20.257
Ongerealiseerde herwaarderingen op beleggingen	-	-319	-	-	-319
Resultaatbestemming 2017	-	-	-4.331	4.331	-
Resultaat na belastingen 2018	-	-	-	1.973	1.973
Dividenduitkering	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2018	3.019	803	16.116	1.973	21.911

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 5 miljoen waarbij de waarde per aandeel € 1 bedraagt.

Hiervan zijn 3.018.522 aandelen geplaatst en volgestort. De aandelen staan op naam. Aandeelhouders kunnen slechts zijn verzekeringsondernemingen, toegelaten tot de uitoefening van het verzekeringsbedrijf in Nederland, of ondernemingen waarvan het vermogen grotendeels bestaat uit aandelen in bedoelde verzekeringsondernemingen. Er zijn geen aandelen waaraan bijzondere rechten zijn toegekend.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van juni 2018 is besloten het resultaat over 2017 te onttrekken aan de Overige Reserves.

15 / Technische voorzieningen

15.1 Voor niet-verdiende premies

	2018			2017		
	bruto	herverzekering	netto	bruto	herverzekering	netto
Algemene aansprakelijkheid	406	-205	201	293	-132	161
Brand en andere schade aan goederen	372	-38	334	279	-28	251
Zee, transport en luchtvaart	-	-	-	-	-	-
Aansprakelijkheid motorvoertuigen	1.705	-180	1.525	1.279	-95	1.184
Overige motorrijtuigverzekeringen	104	-10	94	87	-5	82
Rechtsbijstand	17	-	17	14	-	14
	2.603	-433	2.171	1.952	-260	1.692

De bruto niet-verdiende premie is opgenomen onder aftrek van de aan de niet verdiende premie toe te rekenen acquisitiekosten van 545 (2017 : 420).

	Bruto		Herverzekering	
	2018	2017	2018	2017
Saldo 1 januari	1.952	1.619	-260	-234
Toevoegingen gedurende het jaar	37.063	28.750	-12.758	-6.120
Toegevoegd aan het resultaat	-36.412	-28.417	12.585	6.094
Saldo 31 december	2.603	1.952	-433	-260

15.2 Voor te betalen schade

	2018			2017		
	bruto	herverzekering	netto	bruto	herverzekering	netto
Algemene aansprakelijkheid	29.923	-15.257	14.666	34.284	-16.253	18.031
Brand en andere schade aan goederen	2.661	-1.922	738	891	-606	285
Zee, transport en luchtvaart	141	-28	113	358	-191	167
Aansprakelijkheid motorvoertuigen	22.978	-5.647	17.331	16.295	-3.402	12.893
Overige motorrijtuigverzekeringen	499	-10	488	575	-	575
Rechtsbijstand	54	-	54	41	-	41
	56.255	-22.865	33.390	52.445	-20.452	31.993

In de bruto voorziening voor te betalen schaden is een opslag voor interne schadebehandelingskosten opgenomen van 4.995 (2017 : 6.552). Een deel van de interne schadebehandelingskosten komt voor rekening van herverzekeraars. De netto voorziening voor interne schadebehandelingskosten bedraagt 3.620 (2017 : 3.879). De toename van de netto voorziening voor te betalen schaden is vooral toe te rekenen aan de stijging binnen de branche

aansprakelijkheid motorvoertuigen. Deze toename is het gevolg van groei van de omvang van de motorportefeuille. Daarnaast heeft de toename van het Quota Share aandeel op de herverzekering binnen het BAVAM-product geleid tot de afname van de netto voorziening binnen Algemene aansprakelijkheid.

	Bruto		Herverzekering	
	2018	2017	2018	2017
Saldo 1 januari	52.445	44.152	-20.452	-19.959
Uitgekeerde schaden, voorgaande periode	-8.017	-9.547	1.673	3.990
Uitgekeerde schaden, huidige periode	-4.420	-3.161	654	232
Gemelde schaden, huidige periode	20.729	16.448	-7.524	-2.419
Toegevoegd aan het resultaat	-4.482	4.553	2.784	-2.295
Saldo 31 december	56.255	52.445	-22.865	-20.452

16 / Voorzieningen

Voor belastingen	2018	2017
Latente belasting met betrekking tot:		
Herwaardering Beleggingen	268	374
Fiscale egaliseringsreserve	80	-
Materiele vaste activa	-91	-66
	257	308

Van de voorzieningen is het gehele bedrag van 257 (2017: 308) als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken. Van de niet opgenomen compensabele verliezen ten bedrage van 1.150 is het nog niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden worden benut en worden derhalve niet geactiveerd.

17 / Depots van herverzekeraars

Dit betreft schulden aan poolmaatschappijen met een looptijd langer dan een jaar. De schuld aan NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars is rentedragend. De andere depots zijn niet rentedragend.

	2018	2017
BAVAM-poolmaatschappijen	158	160
NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars	992	606
DAP-poolmaatschappijen	149	382
	1.299	1.148

Schulden

Dit betreft schulden met een looptijd korter dan 1 jaar.

18 / Overige schulden

	2018	2017
Waarborgsommen polishouders	1.721	1.802
Vennootschapsbelasting	-	-
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	740	425
Overige schulden	267	531
	2.728	2.757

19 / Overlopende passiva

	2018	2017
Vooruit ontvangen verzekeringspremies	867	1.126
Handelscrediteuren	556	423
Te betalen personeelskosten	406	277
Overig	656	666
	2.485	2.494

/ Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Deelname aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V.

Met ingang van 1 juli 2003 neemt de Vereende deel in de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (NHT). Door de NHT wordt het risico overgenomen voor terrorismeschaden van de deelnemende verzekeraars. Binnen de NHT is het risico deels verdeeld onder alle deelnemende verzekeringsmaatschappij (1e layer) en het restant bij professionele herverzekeraars en de Nederlandse Staat. Het aandeel in de 1e layer waarvoor de Vereende garant staat bedraagt 98.

Meerjarige financiële verplichtingen terzake van huur, leasing, licentie- overeenkomsten en onderhoudscontracten

Ten behoeve van de huisvesting is een huurovereenkomst aangegaan met een looptijd van 5 jaar vanaf 1 mei 2018. Vanaf 1 mei 2018 is een geïndexeerde huursom verschuldigd van 231 per jaar (prijsspeil 2018).

20 / TECHNISCHE REKENING SCHADEVERZEKERING

Technische rekening verdeeld naar schadeverzekering en inkomende herverzekering

	2018			2017		
	bruto	herverzekering	netto	bruto	herverzekering	netto
Geboekte brutopremies	35.756	1.308	37.063	27.441	1.309	28.750
Bruto verdiende premie	34.980	1.308	36.288	27.029	1.309	28.338
Bruto schaden	-15.652	-595	-16.246	-20.378	-621	-20.999
Bruto bedrijfskosten	-12.214	-59	-12.273	-11.351	-38	-11.389
Saldo herverzekeringsbaten en -lasten	-7.154	-613	-7.767	-785	-596	-1.380
Toegerekende opbrengst beleggingen	739	3	742	297	1	298
Overige technische baten eigen rekening	571	121	692	-3	95	91
Technisch resultaat	1.271	165	1.436	-5.190	149	-5.041

Brancheoverzicht

	Algemene aansprake-lijkheid	Brand en andere schade aan goederen	Zee, trans-port en luchtvaart	Aansprakelijk-heid motor-voertuigen	Overige motorrijtuig-verzeke-ri- gen	Rechts- bijstand	Totaal
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
Geboekte bruto premies	11.514	3.532	-	20.701	1.126	191	37.063
Bruto verdiende premie	11.389	3.427	-	20.180	1.104	188	36.288
Bruto schaden	-745	-2.810	-54	-12.362	-154	-120	-16.246
Bruto bedrijfskosten	-1.731	-918	-	-9.064	-467	-92	-12.273
Saldo	-7.447	67	70	-334	-123	-	-7.767
herverzekeringsbaten en -lasten							
Toegerekende opbrengst beleggingen	354	17	3	361	5	1	742
Overige technische baten eigen rekening	78	123	-17	505	3	1	692
	1.898	-94	2	-714	368	-23	1.436

	Algemene aansprake-lijkheid	Brand en andere schade aan goederen	Zee, trans-port en luchtvaart	Aansprakelijk-heid motor-voertuigen	Overige motorrijtuig-verzekeringen	Rechts- bijstand	Totaal
	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017
Geboekte bruto premies	10.874	3.041	-	13.924	766	145	28.750
Bruto verdiende premie	10.877	3.022	-	13.562	734	143	28.338
Bruto schaden	-6.839	-947	20	-12.649	-490	-94	-20.999
Bruto bedrijfskosten	-3.201	-773	-	-6.959	-383	-73	-11.389
Saldo	-1.931	-827	26	1.390	-38	-	-1.380
herverzekeringsbaten en -lasten							
Toegerekende opbrengst beleggingen	180	5	2	109	1	1	298
Overige technische baten eigen rekening	-50	99	-27	68	1	-	91
	-963	579	21	-4.479	-175	-24	-5.041

In de Overige technische baten eigen rekening zijn naast de vergoedingen van de BAVAM-pool en de Nederlandse Milieupool tevens een eenmalige bate opgenomen wegens vrijval op waarborgsommen van polishouders waarvan de herkomst niet meer kon worden achterhaald voor een bedrag van 269.

De brancheresultaten zijn nader toegelicht in het bestuursverslag onder Ontwikkelingen 2018.

20.1 Geboekte bruto premies

De bruto premies worden uitsluitend in Nederland gerealiseerd.

20.2 Bruto schaden

De interne schadebehandelingskosten waaronder begrepen de personeelskosten van de schadebehandelaars alsmede de aan de schadebehandeling toe te rekenen beheerskosten worden verantwoord onder de Beheers- en personeelskosten zoals opgenomen onder de Bedrijfskosten.

20.3 Bedrijfskosten

Acquisitiekosten

De kosten voor provisie bedragen 4.438 (2017 : 2.946).

Beheers- en personeelskosten

	2018			2017		
	technisch	niet-technisch	totaal	technisch	niet-technisch	totaal
Salarissen(incl. kstn gedetacheerden)	4.282	3.995	8.278	3.304	3.956	7.260
Sociale lasten	512	526	1.038	461	549	1.010
Pensioenlast	407	437	844	398	528	926
Overige personeelskosten	291	283	574	324	305	630
Totaal personeelskosten	5.492	5.242	10.734	4.488	5.338	9.826
Huisvestingskosten	230	233	463	279	344	623
Kantoorkosten	511	173	684	441	191	632
Automatiseringskosten	2.883	823	3.706	2.747	752	3.499
Afschrijvingen	326	348	675	330	415	744
Algemene kosten	1.260	179	1.440	981	294	1.275
	10.704	6.998	17.702	9.266	7.333	16.599

Om een goed inzicht te bieden in de beheers- en personeelskosten van de Vereende die ten laste komen van de verzekeringstechnische activiteiten en de kosten die verband houden met de managementcontracten worden deze verdeeld naar kosten ten laste van de technische rekening en kosten ten laste van de niet-technische rekening. De kosten die ten laste van de niet-technische rekening komen betreffen de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de activiteiten en het management van WBF, NBM, Atoompool, NHT en de run-off activiteiten van DAP Holding N.V. De kosten voor de implementatie van de nieuwe core-applicatie zijn opgenomen

Accountantshonoraria

Onder de algemene kosten zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

2018	PwC Accountants	overige accountants-organisaties	Totaal
Controle van de jaarrekening	126		126
Andere controlewerkzaamheden	19		19
Fiscale werkzaamheden		39	39
Andere niet-controlediensten		28	28
	145	67	212

2017	PwC Accountants	overige accountants-organisaties	Totaal
Controle van de jaarrekening	79		79
Andere controlewerkzaamheden	36		36
Fiscale werkzaamheden	-	29	29
Andere niet-controlediensten	-	28	28
	115	57	172

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de Vereende zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

21 / Niet technische rekening

21.1 Baten uit managementcontracten

Totaal van de doorbelaste kosten per organisatie zijn:

	2018	2017
Stichting Waarborgfonds Motorverkeer	5.555	5.672
Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars	1.037	1.092
Atoompool	210	330
NHT	177	217
DAP Holding N.V.	20	21
	6.999	7.333

De werkelijke door de Vereende ten behoeve van de betreffende organisaties gemaakte kosten worden doorbelast zonder risico- of winstopslag.

onder automatiseringskosten.

Het aantal werknemers, uitgedrukt in volledige dienstverbanden, bedraagt ultimo 2018: 136 (2017: 126). Alle werknemers zijn in Nederland actief. De beloning (inclusief pensioenkosten en sociale lasten) van de directie bedraagt 495 (2017: 423).

De directie van de Vereende bestaat uit twee leden, welke ook functioneren als directieleden voor de organisaties waarvoor de Vereende optreedt als bestuurder.

De gezamenlijke bezoldiging van de Raad van Commissarissen bedraagt 18.

21.2 Resultaat beleggingen

De opbrengst deelnemingen betreft het resultaat op de verkoop van het aandeel in Centrale Expertise Dienst Holding B.V.

Opbrengst uit beleggingen	2018	2017
Interest beleggingen	767	917
Opbrengst deelnemingen	1.406	59
Dividend	20	34
Interest overig	-1	-1
	2.191	1.009

21.3 Gerealiseerd resultaat uit beleggingen

Koersresultaat	-	444
----------------	---	-----

21.4 Niet gerealiseerd resultaat uit beleggingen

Koersresultaat	-821	-829
----------------	------	------

21.5 Beleggingslasten

Intrest depots herverzekeraars	-	-
Kosten effecten	-45	-36
	-45	-36
Resultaat beleggingen	1.325	588

21.6 Toegerekende opbrengsten uit beleggingen

De opbrengsten zijn als volgt in de winst- en verliesrekening verwerkt:

	2018	2016
Toegerekende opbrengst technische rekening	742	298
Toegerekende opbrengst aan eigen vermogen en overige voorzieningen	583	290
	1.325	588

21.7 Belastingen

	2017	2016
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering vóór belastingen	2.020	-4.752
Latente vennootschapsbelasting		-774
Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	-47	1.182
Vennootschapsbelasting voorgaande boekjaren	-	13
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-47	421
Effectief belastingdruk	2,3%	8,9%

De over het resultaat van het boekjaar berekende vennootschapsbelasting bedraagt 47. De effectieve belastingdruk bedraagt 2,3% (2017 : 8,9%). Het nominale tarief bedraagt 25% voor het belastbare bedrag hoger dan 200 (2017 : 25%) en 20% tot 200. Het verschil in belastingdruk ontstaat met name als gevolg van verrekening van de winst met het compensabel verlies uit 2017. Uit voorzichtigheid is geen actieve latentie aan

Rijswijk, 10 april 2019

De directie

I.A. Visscher voorzitter
H.C.J. Ettema a.i.

De Raad van Commissarissen

W.H. Steenpoorte, voorzitter
S.H.A. Kernkamp
M.G. Delfos

vennootschapsbelasting voor het nog te verrekenen compensabel verlies (carry forward) opgenomen. Er resteert een te verrekenen compensabel verlies van 1.150 (2017: 2.968) De aanslagen tot en met 2017 zijn inmiddels vastgesteld.

**Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming
Artikel 31**

- 31.1 De directie is bevoegd, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, een deel van de winst te reserveren.
- 31.2 De winst, die na toepassing van lid 1 resteert, staat ter beschikking van de algemene vergadering.
- 31.3 Uitkeringen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.
- 31.4 Uitkering van de winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- 31.5 De algemene vergadering kan besluiten tot uitkering van interim-dividend mits aan het vereiste van het derde lid is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling overeenkomstig het in de wet bepaalde.

- 31.6 De algemene vergadering kan met inachtneming van het dienaangaande in lid 3 bepaalde besluiten tot uitkeringen op de aandelen

Voorstel tot resultaatbestemming

De directie heeft met instemming van de Raad van Commissarissen besloten om het voorstel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor te leggen om het resultaat over 2018 toe te voegen aan de overige reserves van de vennootschap. Vooruitlopend op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is dit besluit verwerkt in de jaarrekening.

de Vereende
Handelskade 49
Postbus 1074, 2280 CB Rijswijk

+31 (0)70 340 81 00
verzekeren@vereende.nl
verzekeren.vereende.nl

IBAN BAVAM-polis NL58ABNA0411836005
BIC ABNANL2A KvK 33054669
BTW/VAT NL.0014.19.043.B01

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van de Vereende N.V.

/ Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Vereende N.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van de Vereende N.V. te Rijswijk ('de vennootschap') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de winst-en-verliesrekening over 2018; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de Vereende N.V. zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

/ Onze controle-aanpak

Samenvatting en context

De Vereende N.V. is een schadeverzekeraar die zich bezighoudt met het verzekeren van bijzondere risico's en het afwikkelen van bijzondere schades. Daarnaast houdt de Vereende N.V. zich bezig met het managen van pools en fondsen en het faciliteren van afwikkeling van buitenland schades. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de vennootschap, zoals toetsing van de reserveringen ten aanzien van letselschaden, datakwaliteit in de bronsystemen en aansluitingen tussen de financiële administratie en verzekeringstechnische systemen. Daarnaast hebben we bijzondere aandacht besteed aan de controle van de kapitaalpositie op basis van Solvency II.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controle-aanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de directie belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In paragraaf 1.4 van de jaarrekening heeft de entiteit de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid verbonden aan de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten en de waardering van de beleggingen in participaties van beleggingsfondsen, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'. Vervolgens hebben wij de toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving, aangemerkt als kernpunt vanwege de verhoogde aandacht voor de ontwikkeling in de solvabiliteitsratio en een aantal belangrijke schattingselementen bij de bepaling van de aanwezig en de vereiste kapitaalspositie.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het bestuur waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het bestuur.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikt die nodig zijn voor de controle van een verzekeringsbedrijf. Wij hebben daarom actuariële specialisten op het gebied van actuariële waarderingen in ons team opgenomen.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit

- Materialiteit: €210.000

Reikwijdte van de controle

- We hebben in bijzonder aandacht besteed aan de automatisering.
- We hebben gebruik gemaakt van specialisten.
- Dekking controlewerkzaamheden: 100% van de omzet en 100% van het balanstotaal.

Kernpunten

- Waardering van participaties van beleggingsfondsen
- Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten
- Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit

€210.000 (2017: €200.000).

Hoe is de materialiteit bepaald

Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1% van het eigen vermogen.

De overwegingen voor de gekozen benchmark

We hebben deze, algemeen geaccepteerde, benchmark (van 1% van het eigen vermogen) toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat het eigen vermogen een belangrijk kengetal is voor de financiële positie en prestaties van de vennootschap. Bij de bepaling van het percentage hebben wij in aanmerking genomen dat wij de controle van de Solvency II informatie zo inrichten dat een afwijking van maximaal 5% punten van de Solvency Capital Requirement (SCR) ratio ongedetecteerd zou kunnen blijven. Het resultaat voor belasting is als minder relevante benchmark beoordeeld gelet op het relatief lage niveau ten opzichte van de omvang van de bedrijfsactiviteiten en de balans.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €10.500 (2017: €10.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professioneel oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening.

De kernpunten hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

Kernpunten	Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten	Waardering van participaties van beleggingsfondsen	
Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten Wij verwijzen naar toelichtingen 20 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen. Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten Wij verwijzen naar toelichtingen 20 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen. De berekening van activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten is complex en bevat significante schattingen, gebaseerd op aannames over de financiële afwikkeling van gemelde en nog niet gemelde schaden. Daarom hebben wij dit als kernpunt voor onze controle aangemerkt.	We hebben de werking van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de waardering van de technische voorzieningen en de juistheid en volledigheid van de daartoe gebruikte basisgegevens getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de interne procedures die zijn ingericht om de tijdige, juiste en volledige verantwoording van een schadeclaim bij binnenkomst van de schademeldingen te borgen eind 2017 zijn herzien. We hebben deze nieuwe procedures in 2018 getoetst en tevens een deelwaarneming verricht op schadereserveringen op dossierniveau. Op basis van deze werkzaamheden konden wij concluderen dat we, voor het doel van en voor zover relevant voor onze controle, op deze interne beheersingsmaatregelen konden steunen.	Wij verwijzen naar toelichting 10.2 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen. De waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen is belangrijk voor onze controle, aangezien de waardebepaling afhankelijk is van schattingen. Beleggingen in participaties worden gezien als een zogenaamde niveau 2 belegging. De participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de ultimo boekjaar gerapporteerde en berekende intrinsieke waarde. Deze berekende intrinsieke waarde wordt ontleend aan de opgaven van de desbetreffende fondsmanagers. De Vereende heeft op de balans participaties in beleggingsfondsen zonder beursnotering met een waarde van €4,7 miljoen.	In onze analyse hebben we de waarderingsmethodiek beoordeeld en vastgesteld dat deze geschikt is. De toetsing van de methodiek bestond uit aansluitingen maken met de waarderingsopgaves van fondsmanagers, het zelfstandig waarderen van deze participaties met behulp van input verkregen van externe data leveranciers en het aansluiten met gecontroleerde jaarrekeningen. Hiermee hebben wij additionele controle-informatie verkregen over de juistheid van de opgaven van de fondsmanagers.
De vaststelling van de schade reservering geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens (onder andere aannames rondom verwachte uitloopresultaten op basis van shadedriehoeken), rekening houdend met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. Het vaststellen van de voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij door de directie schattingen moeten worden gemaakt. Verplichtingen voor niet betaalde schaden worden, als individuele gevallen zijn gemeld, geschat aan de hand van de schademelding. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses.	Onze controlewerkzaamheden bestonden verder onder andere uit het toetsen van de door de externe actuaris berekende voorziening. We hebben de deskundigheid, objectiviteit en onafhankelijkheid van deze actuaris onderzocht. Wij hebben de gebruikte veronderstel-lingen kritisch onderzocht, gebruikmakend van onze actuariële expertise. Hierbij hebben we met name aandacht besteed aan de statische analyses (onder andere aannames rondom verwachte uitloopresultaten op basis van shadedriehoeken). Wij hebben ons een oordeel gevormd over de toereikendheid van de voorzieningen door het controleren van de berekeningen van de externe actuaris. Wij hebben de berekeningen geverifieerd en de door de externe actuaris gehanteerde data aangesloten met door ons getoetste basisgegevens en bronbestanden. Hierbij hebben wij eveneens de prudentie van de schattingswijziging naar de twee homogene groepen gecontroleerd.	Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving Wij verwijzen naar toelichting 9 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen. Door de directie is een rapportageproces ingericht waarbij de benodigde informatie voor de bepaling van de kapitaalspositie wordt verzameld op basis van Solvency II regelgeving. Voor de bepaling van de kapitaalsvereisten maakt de vennootschap gebruik van de standaardformule.	Wij hebben de aanpassingen om te komen van de boekwaardebalans tot de bij de bepaling van het aanwezige kapitaal gehanteerde economische balans op juistheid en volledigheid getoetst. Hierbij hebben wij specifiek de parameters en aannames getoetst die zijn gebruikt om de kasstromen te bepalen die gebruikt zijn in de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen.
De aannames en onzekerheden hebben ook betrekking op de herverzekerde delen. De aannames berusten voor een groot deel op de oordeelsvorming van de directie. De vennootschap heeft uitvoerige procedures en beheersingsmaatregelen om de waardering van de technische voorzieningen te bepalen, alsmede om de toereikendheid hiervan te toetsen.	Daarnaast hebben we de toereikendheid van de toelichtingen, inclusief de schattingswijziging, in de jaarrekening gecontroleerd.	De directie heeft de vereiste kapitaalniveaus onder deze regels en de ratio, toegelicht in de jaarrekening. Hiermee valt deze informatie onder de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden. Bij de bepaling van de aanwezige kapitaalspositie en de vereiste kapitaalpositie worden een aantal belangrijke schattingselementen en waarderingmodellen gehanteerd waarbij niet in de markt waarneembare input wordt gebruikt. De belangrijkste schattingselementen zijn: • Kasstromen gehanteerd bij de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen en aanspraak op herverzekeraars; • Verwachte premie-inkomsten in het volgende jaar; • Geprojecteerde fiscale resultaten en analyse van toekomstige realisaties, rekening houdende met de door het parlement goedgekeurde aanpassingen in het vennootschapsbelastingtarief.	Met betrekking tot de vereiste kapitaalniveaus hebben we de juistheid en volledigheid van de gehanteerde invoergegevens getoetst. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de kapitaalvereisten per risico-onderdeel zijn berekend in overeenstemming met de standaardformule volgens de Solvency II regelgeving. Hiertoe hebben wij onder andere de interne beheersingsmaatregelen rondom de data(stromen), het modellenbeheer en het calculatieproces getoetst. Daarnaast hebben wij de gehanteerde parameters getoetst aan de regelgeving en publicaties vanuit de Europese toezichthouders. Tevens hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd op de gehanteerde data en calculaties.
		Vanwege de ontwikkelingen van het resultaat en de effecten op de Solvency ratio en het kapitaalbeleid van de vennootschap hebben wij de controle van deze informatie als belangrijk beschouwd.	Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

/ Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag, hieronder vallen:
 - personalia raad van commissarissen/directie;
 - bericht van de raad van commissarissen;
 - inleiding;
 - ontwikkelingen 2018;
 - resultaten en vermogen;
 - governance;
 - risicomanagement;
 - vooruitzichten 2019
- de overige gegevens;

- Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder

/ Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn benoemd als externe accountant van de Vereende N.V. door de raad van commissarissen volgend een besluit van de algemene vergadering op 29 februari 2019 dat jaarlijks is herbevestigd door de aandeelhouders. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van 3 jaar accountant van de vennootschap.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor

de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, geleverd.

Geleverde diensten

De diensten die wij, in aanvulling tot de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de vennootschap, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in punt 20 van de toelichting van de jaarrekening onder accountantsshonoraria.

/ Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde

verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

/ Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard,

timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 8 mei 2019

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel is getekend door drs. M.P.A. Corver RA

/ Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van de Vereende N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de auditcommissie op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.